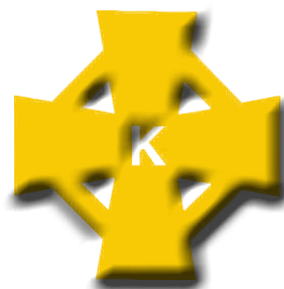

LEKMAN i KYRKAN

2
2020

Svenska Kyrkans Lekmannaförbund

Pingstdagen

Den heliga Anden

När pingstdagen kom var alla apostlar församlade. Då hördes från himlen ett dån som av en stormvind, och det fyllde hela huset där de satt. De såg hur tungor av eld fördelade sig och stannade på var och en av dem. Alla fylldes av helig ande och började tala andra tungomål, med de ord som Anden ingav dem.

Apg 2:1-4

Ansvarig utgivare

Anders Nordberg
Nygårdsvägen 32
554 74 Jönköping
cagnordberg@hotmail.com

Redaktionskommitté

Beryll Grandell
Karlafeldtsgratan 8, 632 27 Eskilstuna
016-51 60 73
beryll@telia.com

Medlemskap

Juhani Ahonen
Rådhusgatan 81, 831 45 Östersund
063-12 30 30, 070-557 82 41
juhani.ahonen@gmail.com

Lennart Sjöstedt
Parkgatan 5, 598 71 Södra Vi
0492-20001, 073-082 00 01
lennart.sjostedt@svenskakyrkan.se

Förbundsbutik

Gert Råvik, Planteringsvägen 102c,
252 31 Helsingborg.
0730-355689
gertravik2@gmail.com

Berit Olsson, Rausvägen 57,
255 92 Helsingborg
042-293933

Förbundets plusgiro

Medlemsavgifter o gåvor
Pg 50 27 87 - 5

**Medlems- och lokalavdelnings-
registrering – Prenumeration**

Allan Forsberg
Kimröksgatan 5
296 35 Åhus
044-240527
lekmanna@hotmail.com

Tryck: LH Tryck, Box 224,
523 25 Ulricehamn

Hemsidan

www.lekmanikyrkan.se

Presstopp

Nr 3-20 senast den 30 augusti 2020

UPPHOVSRÄTTSSKYDD

Allt material, texter och bilder, som
publiceras i "Lekman i Kyrkan"
och på www.lekmanikyrkan.se är
upphovsrättsskyddat.

Användning får ske endast
med Svenska Kyrkans
Lekmannaförbunds tillåtelse.

Redaktionen

Likt vårdagssol i morgonglöd

Likt vårdagssol i morgonglöd
gick Jesus fram ur natt och död
till liv förutan like.
Därför, så länge världen står
det efter vinter kommer vår
också i Andens rike.

Som fåglars kör i lund och mark,
besjunger våren, blid och stark
och livets alla under,
vi må besjunga med varann
hans liv som döden övervann
i påskens morgonstunder

Snart alla ängar står i skrud,
och skogen kläder sig till brud
när livets krafter blommar.
Så komme vår i Jesu namn
i folkets liv, i kyrkans famn
till alla själars fromma.

SvPs 198

Text: N.F.S. Grundtvig (1846)
J.A. Eklund (1909)

Musik: N. Söderblom (1916)

Värt att läsa – och begrunda!

Vad då? Vad är det som är värt att läsa? Jo, i de här fallet gäller saken en snart tvåtusen år gammal skrift, som vi på svenska givit namnet JOHANNES-EVANGELIET.

Jag har under många år läst den skriften – gång på gång. För det mesta har jag läst den i svensk översättning. Men jag har också läst den tvåtusenåriga grekiska text som översatts till svenska. Längre tillbaka kan man inte gå. Men faktum är att Johannesevangeliet innehåller många uttalanden som dess huvudperson, Jesus, gör och många dialoger som han har med andra personer, och då använder han inte grekiska. Då talar han på ett språk som kallas arameiska. Det är den ”vardagsversion” av hebreiska som användes i Palestina på Jesu tid, alltså Jesu modersmål. Exakt hur Jesus då formulerade sig vet vi inte, men den som skrev texten på grekiska hade antingen själv hört vad Jesus sa eller sett en nedteckning av det. Om han hade tillgång till en nedteckning kan vi konstatera att den numera inte finns att tillgå.

Johannesevangeliet är inte en ”teologisk tankebyggnad”, en samling ”idéer”. Det är en skrift formulerad av någon eller några vid en tidpunkt och i en bestämd social situation samt med ett bestämt syfte.

För en kort tid sedan gav jag ut en bok med titeln ”Gud blev människa – en läsning av Johannesevangeliet”. I ett inledande avsnitt av boken skriver jag bland annat följande:

När du, i din bibelutgåva, fångar in Johannesevangeliet mellan tummen och pekfingret upplever du en tunn pappersbunt. Det du håller i din nypa är något i högsta grad konkret: en ”liten trycksak”. När evangeliet en gång skrevs i sitt första exemplar, för snart tvåtusen år sedan, var det inte en ”liten trycksak”. Det var en rulle ganska tjock papyrosväv på vilken någon

med rätt stor möda och under ganska omfattande tid för hand präntat ner en mängd komplicerade skrivtecken.

Den som tänkt ut innehållet i skriften var sannolikt inte den som höll i bläckpennan. Själva skrivandet var ett krävande hantverk, som utövades av yrkesgruppen ”skrivare”. Vi, som är vana att på mobilen snabbt knappa ner och sända iväg ett sms eller att med datorns tangentbord som redskap formulera ett omfattande dokument, har nog svårt att föreställa oss vilket företag det var att producera en skrift som Johannesevangeliet. Jag tror att en rimlig slutsats är den här: Den som formade och skrev (alternativt: lät skriva) en sådan skrift menade sig ha ett viktigt budskap att förmedla. Det finns anledning att ställa åtminstone fyra frågor: *Vem har formulerat skriften? I vilken idémässig och social miljö har den kommit till? Till vilka riktas skriften? Vad är skriftens budskap?*

Bibeltexten säger att författaren är Jesu apostel Johannes. Men för att uppfatta den utsagan får man lov att läsa texten med ”detektivglasögonen” på. Det gör jag i min bok – rätt spännande tycker jag själv. Alltså: bibeltexten säger mig att skriften formulerats av aposteln Johannes. Finns det andra stöd för den tanken? I den frågan skriver jag så här:

Enligt en gammal tradition var aposteln Johannes under senare delen av första århundradet verksam som kyrkoledare i Efesos – på nuvarande Turkiets västkust. Omkring år 180, mindre än hundra år efter Johannesevangeliets tillkomst, skrev biskopen av Lyon, kyrkofadern Ireneus, i en skrift att han som ung undervisats av kyrkofadern Polycarpus i Smyrna, som inte låg långt från Efesos. Polycarpus hade då uppgivit att han i Efesos som ung varit i kontakt med Johannes, en Jesu lärjunge. Ireneus skriver vidare att den lärjunge som lutade sig mot Jesu bröst skrivit ett evangelium då han levde i Efesos.

Det finns en källa som anger att i Efe-

sos fanns en församlingsäldste som hette Johannes men som inte var aposteln och att han skulle vara evangeliets författare. Men den dominerande uppfattningen i den gamla kyrkliga traditionen var att aposteln Johannes är författaren. Den traditionen har senare ifrågasatts av bibelforskare. I början av 1900-talet förkastades den nästan generellt, eftersom man då ansåg sig ha god grund för att Johannesevangeliet skrivits först mot slutet av 100-talet, kanske till och med i början av 200-talet. Då skulle naturligtvis inte en Jesu apostel kunna vara författaren.

Senare forskning har emellertid lett till att man idag allmänt daterar Johannesevangeliet till 90-talet och de andra tre evangelierna till 60-80-talet.

Forskning är, som bekant, inte en samling absoluta sanningar utan en pågående sökprocess. Men man vågar säga att dagens forskningsläge ger rum för tanken att Johannesevangeliet skrivits av aposteln Johannes. Vetenskapen ska ifrågasätta, om och om igen pröva hållbarheten i olika teorier och modeller. Jag ser emellertid med en viss förvåning på ganska många av de ifrågasättanden av föreliggande vittnesbörd om att aposteln Johannes skulle vara evangeliets författare. De alternativ som föreslås verkar på mig oftast betydligt mycket svårare att bejaka. Kan det möjligen vara så att i grunden ligger en ambition att göra bibelteologin ”anständigt sekulär”?

Om man lämnar åt sidan både evangelietextens egen utsaga att aposteln Johannes är författaren och Ireneus och andras skriftliga stöd för den tanken, kvarstår en del forskningsresultat framsprungna ur en objektiv textanalys – språklig och innehållslig:

- Tämlichen allmän och tämligen oemotsagd är iakttagelsen att den grekiska på vilken evangeliet är skrivet bär tydliga spår av påverkan från vardagsspråket i den tidens Palestina, det språk som Jesus och hans lärjunga talade.

• Mängden och arten av uppgifter om topografiska förhållanden, om platser och byggnader, uppgifter om namn samt om tidpunkter och skeenden antyder att det är en i skeendena närvarande iakttagare som skriver.

Om man dels väger in textens egen utsaga att aposteln Johannes är författaren, dels respekterar och godtar andra skriftliga ut-sagor med samma innebörd avgivna mindre än hundra år efter skriftens tillkomst, och om man dessutom tar in i bilden de nyss nämnda resultaten av språklig och innehållsmässig textanalys blir, såvitt jag kan se, resultatet det ställningstagande som Bruce Vawter, professor i bibelvetenskap vid De Paul-universitetet i Chicago, formulerar i en kommentar publicerad 1969:

”Vad man än i övrigt anser i frågan om en arameisk underbyggnad för evangeliet, så måste åtminstone sägas att Johannes avslöjar ett arameiskt ursprung av något slag, skriftligt eller muntligt, d.v.s. en palestinsk judes språk. / ... / Genom hela evangeliet finns oräkneliga detaljer, namn och beskrivningar, som pekar på närvaron av ett ögonvittne. / ... / Om Johannesevangeliet är ett verk av en palestinsk jude som var ögonvittne till dess händelser, har vi all anledning att slå fast att författaren är aposteln Johannes, Sebedaios son, vilket evangeliet självt och en fast tradition säger honom vara.”

När jag gör min analyserande läsning av Johannesevangeliet och redovisar min läsning i den här boken vågar jag utgå från följande:

Författaren är Jesu apostel Johannes, som följde Jesus under hela hans offentliga verksamhet, som upplevde den dramatiska påsken i Jerusalem då Jesus fängslades och korsfästes men på den tredje dagen på nytt, levande, visade sig för sina lärjungar – bland dem Johannes. Han hade, tillsammans med övriga apostlar, tagit emot uppdraget att bära ut vittnesbördet om detta.

Johannesevangeliet är ett apostoliskt vittnesbörd. Det är för mig en viktig utgångspunkt när jag läser evangeliet, och det har varit ett viktigt konstaterande för mig när jag i min bok skriver följande:

Johannes erinrar sig och återger i Joh 15:26-27 Jesu uppdrag till sina apostlar: ”När Hjälparen kommer, som jag skall

sända er från Fadern, Sanningens Ande, som utgår från Fadern, då skall han vittna om mig. Också ni skall vittna, ty ni har varit med mig från början.” Det Johannes har att komma med, det apostoliska vittnesbörd han kan ge, är hans egen personliga erfarenhet av Jesu person och liv. Det var mycket han hade att vittna om. Tre år eller näst intill med Jesus – i stort sett dag och natt. Långa vandringar. Ett otal platser. Strapatser och faror. Burop och applåder. Mängder av ”kropps- och själavårdande” möten med människor. Daglig undervisning, till stor del i form av oräkneliga frågor och svar. Den avslutande påskveckan i Jerusalem, till brädden fylld av intensiva upplevelser, samt till sist mötet med den uppståndne Herren och mottagandet av den heliga Anden.

Den förkunnelse som Johannes utformade och gav sina församlingsmedlemmar och andra som ville lyssna var just detta apostoliska vittnesbörd. Under sin tid som kyrkoledare i Efesos upprepade han detta vittnesbörd om och om igen.

Det är klart att Johannes i sin förkunnelse, i alla sina predikningar, gjorde ett urval. Som alla predikanter hade han ett antal enskildheter som han med förkärlek lyfte fram åter och åter igen. Centrum i apostlarnas vittnesbörd var Jesus. Syftet med vittnesbördet var att människor skulle få möta Jesus, se och tro att han var Guds Son och därigenom få ”liv i hans namn” (Joh 20:31). Apostlarna hade ” varit med från början”.

Låt oss släppa in lite fantasi i vårt tänkande. Det kom naturligtvis en dag då såväl apostlarna som de församlingar av troende som haft förmånen att lyssna till deras vittnesbörd fann anledning att fråga sig: Hur ska det apostoliska budskapet kunna fortsätta att ljuda, när apostlarna inte längre finns kvar? Kanske väckte någon i församlingen i Efesos frågan och föreslog att Johannes skulle medverka till att hans förkunnelse – eller åtminstone kärnan i den – kom på pränt. Kanske åtog sig någon eller några att göra en nedteckning, som Johannes kunde få granska och eventuellt komplettera eller korrigera. Den eller de som höll i pennan kunde sin sak. Johannesevangeliet är formulerat på enkel och god grekiska. I vilken mån och på vilket sätt Johannes själv var inblandad i produktionen av skriften vet vi inte.

Redan i Johannes predikan för församlingen i Efesos kunde endast ett litet urval

av hans upplevelser tillsammans med Jesus rymmas. Att nedtecknandet innebar ytterligare förkortning var naturligtvis ofrånkomligt. Ett exempel: I Johannesevangeliet skildras ett samtal mellan Jesus och Nikodemos. Man skulle kunna karakterisera det som ett ”själavårdssamtal”. Jag har läst samtalet högt för mig själv, så som det återges i evangeliet, och tagit tid. Alla replikerna rymmer inom cirka två och en halv minut. Man kan ju fundera på hur länge de två männen i verkligheten satt och samtalade. Med tanke på den yttre ramen för samtalet skulle jag gissa på någon timme – minst. Redan i Johannes muntliga förkunnelse fick bara delar av samtalet rum. När det dokumenterades komprimerades det ytterligare.

Vad vi vågar utgå från är att i den skrift som vi kallar Johannesevangeliet, möter vi aposteln Johannes förkunnelse, hans apostoliska vittnesbörd om Jesus, Guds Son, världens Frälsare.

Återigen: Värt att läsa och begrunda!

Trots att jag är ”part i målet” – jag är ju författaren – så vågar jag ge rådet: Läs boken!

I den här artikeln har jag givit några korta utdrag av bokens första kapitel. I sin helhet ger det givetvis en fullständig bild. Och därefter följer bokens huvuddel, en kommenterad läsning av hela evangeliet. Den är utformad så att vi – författare och läsare – tillsammans läser och begrundar texten.

Jag skulle uppskatta att få göra den läsningen tillsammans med dig!

Carl Axel Axelsson

GUD BLEV MÄNNISKA

en läsning av Johannesevangeliet

Carl-Axel Axelsson

Den här boken är just vad dess underrubrik säger: *en läsning av Johannesevangeliet*.

Boken guidar dig i din läsning – avsnitt för avsnitt. Hela Johannesevangeliet finns tryckt i boken. Du "parallellläser" bibeltexten och bokens kommentar.

Kommentaren går djup ner i texten; den väjer inte för svårigheter. Men den har en mjuk, resonerande ton, som gör den lättläst.

Då och då bryts den fortlöpande kommentaren av "inskott", som behandlar mer principiella ämnen av betydelse för textförståelsen.

Även för den som tidigare känner sig bekant med stora delar av Johannesevangeliet har "Gud blev människa" mycket att ge. Evangeliet är ju en sammanhållen skrift, med ett helhetsbudskap. Det är den helheten som boken inriktas mot.

För den som kanske vill beteckna sig som rätt dåligt beläst i Bibeln kan "Gud blev människa" rekommenderas som en nyckel till kunskap om vad det kristna evangeliet är.

Välkommen till angenäm och lärorik läsning!

VOCATUS

ISBN 978-91-86728-16-8

Omdöme

Lars Göran Lönnermark – biskop emeritus, Skara:

"Carl-Axel Axelssons livslånga engagemang inom Svenska kyrkans lekmannarörelse och hans mångåriga studium av Johannesevangeliet har i boken "Gud blev människa – en läsning av Johannesevangeliet" blivit till ett angeläget studiematerial, såväl för den enskilde läsaren som för samtalsgruppen.

Axelsson blir en personlig följeslagare till läsaren, som får del av djup teologisk kunskap, stimulerande och öppen reflektion, allt på ett lättillgängligt sätt. Jag är tacksam för denna i hög grad läsvärda bok om det fjärde evangeliet!"

act
Svenska kyrkan

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

Foto: Daniel Fekete / HUMANACT Alliance / Kon

HUR STANNAR MAN HEMMA UTAN NÅGOT HEM

VI LEVER ALLA UNDER SAMMA HIMMEL

Tillsammans med partner världen över ger Act Svenska kyrkan människor i utsatta situationer tillgång till hygienartiklar, skyddsutrustning, matpaket och information om hur spridningen av coronaviruset kan minskas. Tillsammans gör vi skillnad.

SWISHA DIN GÅVA TILL
900 1223

svenskakyrkan.se/act

Riksårsmöte 2020 på Åh stifts- och konferensgård den 11-13 juni 2020 ställs in!

Lekmannaförbundets arbetsutskott (AU) har i samråd med Lekmannaförbundets planeringsgrupp knuten till förbundets Riksårsmöte 2020 den 6 maj 2020 beslutat att ställa in förbundets Riksårsmöte 2020 på Åh stifts- och konferensgård den 11 - 13 juni 2020. Skäl för beslutet är pågående Virusepidemi Covid-19, Smittsamhet, Rekommendationer och presumtiva deltagares Ålder (riskgrupp).

Inbetalda deltagaravgifter kommer att återbetalas och kontakt resp. samtal med gåvogivare till stöd för Riksårsmötets förväntade kostnader kommer att tas.

Lekmannaförbundets AU har härutöver beslutat föreslå och förbereda nästkommande Riksårsmöte att äga rum på Åh stifts- och konferensgård fredagen - söndagen den 10 - 12 juni 2022. Till detta återkommer Lekmannaförbundet i sina kommande tidskrifter - Lekman i Kyrkan.

Lekmannaförbundets beslut att ställa in Riksårsmöte 2020 den 11-13 juni på Åh stifts- och konferensgård medför inte några särskilda (extra) kostnader eller avgifter till stifts- och konferensgården för Lekmannaförbundet.

Anders Nordberg
Förbundsordförande

Riksårsmöte 2020

på Åh stifts- och konferensgård 11-13 juni 2020

Tema:

*Kom till mig, alla ni som är tyngda av bördor,
jag skall skänka er vila.*

Bilder från Åh stifts- och konferensgård: Huvudbyggnaden, badplatsen och Åh kyrka.

RIKSÅRSMÖTE (RIKSKONVENT) 2022

Svenska Kyrkans Lekmannaförbund fyller 104 år 2022 och har för avsikt att under sommaren 2022 fira sin trofasta gemenskap i Kristus på Åh stiftsgård i Göteborgs stift "Kom till mig, alla ni som är tyngda av bördor; jag skall skänka er vila" (Matt 11:28)

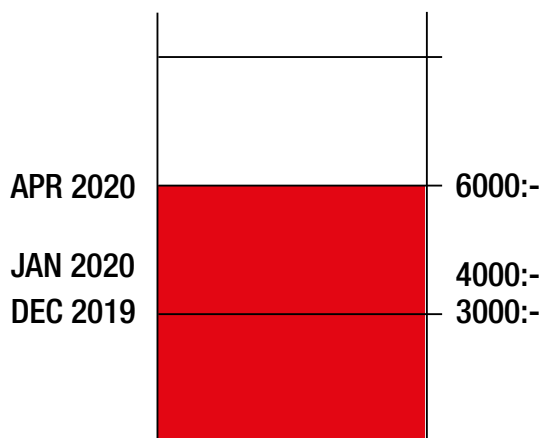
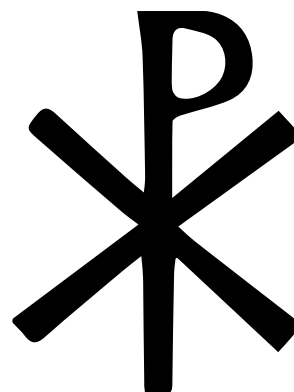
För att finansiera Lekmannaförbundets samling på Åh stiftsgård under sommaren 2022 med kostnader för lokaler, föredragshållare, musiker, transporter m.m. behöver förbundet ekonomiskt stöd/hjälp. Lekmannaförbundet väddar om en penninggåva, oaktat gåvans storlek liten eller stor - till glädje för förbundets sammankomst och verksamhet. Gåvan tas tacksamt emot genom insättning på Lekmannaförbundets plusgiro **502787-5**.

Anteckna **"Sommarmöte 2022"** i det utrymme som finns för meddelande till mottagaren. Upplysning om kostnader och inkomster knutna till sommarmötet (Riksårsmötet) kommer att lämnas löpande framöver. Lekmannaförbundet gläds åt och uppmuntrar alla till engagemang och ansvarstagande för att på frivillig och ideell grund tjäna vår Svenska kyrka och därmed Kristus inom alla kyrkans fyra verksamhetsområden: gudstjänstliv, diakoni, undervisning och mission. Härutöver vill Lekmannaförbundet främja kristen gemenskap och fördjupning av kunskapen om kristen tro och kyrkans liv (tradition) samt uppmuntra till och faktiskt skapa opinion för kristna värderingar i samhället. Gud, låt Lekmannaförbundets Riksårsmöte 2022 och hela förbundets verksamhet genom dessa gåvor bli till välsignelse och glädje för Ditt rike!

Inbetalda deltagaravgifter för 2020 kommer att återbetalas och kontakt resp. samtal med gåvogivare till stöd för Riksårsmötets förväntade kostnader kommer att tas.

I tacksamhet och frid!

Anders Nordberg

Pingstdagen

Den heliga Anden

Ämnet för pingstdagens bibeltexter och predikan, söndagen den 31 maj, är *Den heliga Anden*. Bibeltexterna är hämtade från *Jesaja 12*, *Apostlagärningarna 2:1-11* och *S:t Johannes evangelium 7:37-39*. Synonymer till *den helige Ande* är *Hjälparen*, *Livgivaren* och *Sanningens Ande*.

Pingstdagens **Gammal testamentliga läsning** hämtad från profeten Jesajas bok 12 är en **tacksägelse** (Tackpsalm) och **lovsång** till Herren vår Gud över hans närvaro bland sitt folk och hans räddning: *"Den dagen skall du säga: Jag tackar dig, Herre. Du var vred på mig, men din vrede lade sig och du gav mig tröst. Ja, Gud är min räddning, jag är trygg utan fruktan. Min kraft och mitt värn är Herren, han räddade mig. Jublande skall ni ösa vatten ur räddningens källor. Den dagen skall ni säga: Tacka Herren, åkalla honom, berätta för folken om hans verk, förkunna hans upphöjda namn! Lovsjung Herren för hans väldiga gärningar, gör dem kända över hela jorden! Höj jubelrop, ni som bor i Sion, ty stor är han mitt ibland er, Israels Helige."*

I denna Jesajas bok används ett flertal ord som just handlar om tacksägelse och lovprisande - *tacka, jubla, åkalla, lovsjung och höj jubelrop*. Texten är uttryck för människans rätta hållning till den Gud som är alltings ursprung och mål och som heter *"Israels Helige"*. Uppmaningen till tacksamhet och lovprisning har en missionerande funktion och förbinds med en särskild dag, "den dagen" som anger en särskild dag eller en särskild tid då Herren ska gripa in.

Pingsten

Längre fram i tiden och strax före sin himmelsfärd befallde Jesus sina lärjungar: *"Lämna inte Jerusalem utan vänta på vad Fadern har utlovat, det som ni har hört om mig. Ty Johannes döpte med vatten men ni skall om några dagar bli döpta i den helige Ande."* (Apostlagärningarna 1:4-5)

Vem är då **den helige Ande**? När Jesus sände ut sina efterföljare för att de skulle göra alla folk till lärjungar befallde han dem: *"Döp dem i Faderns och Sonens och den helige Andes namn."* (Matteus 28:19)

Bibeln säger att den helige Ande är sann Gud tillsammans med Fadern och Sonen (jfr Apostlagärningarna 5:3-4)

Vid *pingsten* – 50 dagar efter påsk – *uppfyllde Herren sitt löfte och utgöt den helige Ande över sina lärjungar*.

Pingstdagens **epistel** hämtad från **Apostlagärningarna 2:1-11** berättar för oss om vad som hände tio dagar efter Jesu himmelsfärd.

"När pingstdagen kom var alla apostlarna församlade. Då hördes plötsligt från himlen ett dån som av en stormvind, och det fyllde hela huset där de satt. De såg hur tungor som av eld fördelade sig och stannade på var och en av dem. Alla fylldes av helig ande och började tala andra tungomål, med de ord som Anden ingav dem."

I Jerusalem bodde fromma judar från alla länder under himlen. När dånnet ljud samlades hela skaran, och förvirringen blev stor när var och en hörde just sitt språk talas, Utom sig av förvåning sade de: 'Men är de inte galiléer allesammans, dessa som talar? Hur kan då var och en av oss höra sitt eget modersmål talas? Vi är parther, meder, elamiter, vi kommer från Mesopotamien, Judeen och Kappadokien, från Pontos och Asien, från Frygien och Pamfylän, från Egypten och trakten kring Kyrene i Libyen, vi har kommit hit från Rom, både judar och proselyter, vi är kretensare och araber – ändå hör vi dem tala på vårt eget språk om Guds stora gärningar'."

Anden, trons skapare

"En oandlig människa tar inte emot det som tillhör Guds Ande. Det som tillhör Guds Ande är dårskap för en oandlig människa och hon kan inte förstå det, ef-

tersom det måste bedömas på ett andligt sätt." (1 Korintierbrevet 2:14) Köttets sinne är fiendskap mot Gud (Romarbrevet 8:7). Guds ord säger om oss alla: "Ni var döda genom era överträdelser och synder." (Efesierbrevet 2:1)

Men Guds ord riktar också en inbjudan till alla oss syndare: "Tro på Herren Jesus så blir du frälst." (Apostlagärningarna 16:31) Hur kan det vara möjligt för andligt döda, blinda fiender till Gud att tro på Jesus Kristus eller att komma till honom? "Ty av nåden är ni frälsta genom tron, inte av er själva, Guds gåva är det, inte på grund av gärningar, för att ingen skall berömma sig" (Efesierbrevet 2:8-9) **Att skapa tro är Guds helige Andes särskilda uppgift.** "Ingen kan säga: Jesus är Herren, annat än i kraft av den helige Ande" (1 Korintierbrevet 12:3). **Anden** genomför en fullständig förändring (omvändelse) i människans hjärta. "Ni var som vilsegångna får, men nu har ni vänt om till era själs herde och vårdare." (1 Petrusbrevet 2:25)

Det särskilda redskap eller medel den helige **Ande** använder när han omvänder oss människor är evangeliet (de goda nyheterna) som vi kristna förkunnar på Jesu befallning: "Gå ut i hela världen och predika evangelium för hela skapelsen." (Markus 16:15) "Ty var och en som åkallar Herrens namn skall bli frälst. Men hur skulle de kunna åkalla den som de inte har kommit till tro på? Och hur skulle de kunna tro på den som de inte har hört?. . . Alltså kommer tron av predikan och predikan i kraft av Kristi ord" (Romarbrevet 10:13-17) När lärjungarna började predika de goda nyheterna på pingstdagen verkade den helige Ande genom deras ord.

Guds vilja är att rädda människorna, Guds frälsningsvilja

När Jesus befallde sina lärjungar att förkunna de goda nyheterna om räddning (frälsning), tillade han: "Den som tror och blir döpt skall bli frälst, men den som inte tror skall bli fördömd" (Markus 16:16) Om några blir frälsta och andra blir fördömda frågar vi oss; Vad är Guds vilja? Vilka vill han frälsa? Svaren på dessa frågor är: Gud vår Frälsare "vill att alla människor skall bli frälsta och komma till insikt om sanningen. Ty Gud är en, och en är medlare mellan Gud och människor, en människa, Kristus Jesus, som gav sig själv till lösen i allas ställe." (1 Timoteusbrevet 2:4-6). Jesus dog för

alla människor. Det är Jesus vilja att alla skall bli frälsta. "Han har tålmod med er, eftersom han inte vill att någon skall gå förlorad utan att alla skall få tid att omvända sig." (2 Petrusbrevet 3:9)

Ingen troende kan ta åt sig någon ära för sin egen tro och frälsning! Guds ord är ju följande: "Ty av nåden är ni frälsta genom tron, inte av er själva. Guds gåva är det, inte på grund av gärningar, för att ingen skall berömma sig." (Efesierbrevet 2:8-9), Hela vår frälsning, tron inbegripen, har vi Guds oförtjänta kärlek till oss att tacka för. Han utvalde oss att bli hans egna långt innan vi föddes. Paulus skriver: "Välsignad är vår Herre Jesu Kristi Gud och Fader, som i Kristus har välsignat oss med all den himmelska världens andliga välsignelse, liksom han innan världens grund blev lagd har utvalt oss i honom för att vi skulle vara heliga och fläckfria inför honom. I sin kärlek har han genom Jesus Kristus förutbestämt att vi skulle tas upp som hans barn, enligt sin vilja och sitt beslut." (Efesierbrevet 1:3-5)

En följdfråga kan vara om huruvida de som går förlorade kan skylla ifrån sig på Gud? Ett svar är att Gud sörjer och sörjde för sitt älskade folk men alla vill inte: "Jerusalem, Jerusalem, du som mördar profeterna och stenar dem som är sända till dig. Hur ofta har jag inte samlat dina barn, såsom hönan samlar sina kycklingar under vingarna, men ni ville inte." (Matteus 23:37)

Andens gåvor

"Vad ögat inte har sett och örat inte hört och människohjärtat inte kunnat ana har Gud berett åt dem som älskar honom. Ty för oss har Gud uppenbarat det genom sin Ande." (1 Korintierbrevet 2:9-10) Den **helige Ande** upplyser oss med sina gåvor. **Anden** försäkrar att vi är Guds barn genom tron. **Anden** ger oss frimodighet att be till vår Fader i himlen. **Anden** ger oss tröst i livets lidanden och **Anden** ger oss hopp om en evig härlighet.

Anden helgar oss i tron

Ibland kallar vi allt som den **helige Ande** gör för 'helgelse' (att göra helig) eftersom **Anden** gör syndare till "helgon" genom tron på Jesus, (1 Korintierbrevet 1:2). Bibeln använder också ordet "helgelse" då Bibeln syftar på endast en del av **Andens** gärning: fastän de fortfarande är syndare gör den **helige Ande** det möjligt för de kristna att tjäna Gud med heliga gärningar.

Utan den **helige Andes** mäktiga, skapande gärning i oss skulle vi inte kunna göra något som är gott i Guds ögon. "De som följer sin syndiga natur kan inte behaga Gud." (Romarbrevet 8:8), sedan spelar det ingen roll hur "goda" deras gärningar ser ut att vara.

De kristna som lever inte efter köttet utan efter **Anden** (Romarbrevet 8:9) kan och vill tjäna Gud och sina medmänniskor med goda gärningar. "Detta är Guds vilja: att ni helgas" (1 Tessalonikerbrevet 4:3). "Vet ni inte att er kropp är ett tempel åt den heliga Anden som bor i er och som ni har fått av Gud, och att ni inte tillhör er själva. Ni har blivit köpta och priset är betalt. Så förhärliga då Gud i er kropp!" (1 Korintierbrevet 6:19-20) "Andens frukt däremot är kärlek, glädje, frid, tålmod, vänlighet, godhet, trohet, mildhet och självbehärskning," (Galaterbrevet 5:22-23) För detta nya liv som de har fått tackar de kristna Jesus och hans Ande. "Ty Gud är den som verkar i er, både vilja och gärning, för att hans goda vilja skall ske." (Filipperbrevet 2:13 och Johannes 15 1-17)

Anden bevarar oss i tron

De första kristna i Jerusalem "höll troget fast vid apostlarnas lära, och gemenskapen, vid brödsbrytelsen och bönerna" (Apostlagärningarna 2:42). Den **helige Ande** bevarade dem i tron genom nådens medel. Det händer att kristna avfaller från tron (Judas och 1 Timoteusbrevet 1:18-20), men Gud vill bevara oss i tron genom sin **helige Andes** kraft till dess att vi förenas med honom i himlen. "Välsignad är vår Herre Jesu Kristi Gud och Fader. I sin stora barmhärtighet har han genom Jesu Kristi uppståndelse från de döda fött oss på nytt till ett levande hopp, till ett arv som aldrig kan förstöras, fläckas eller vissna och som är förvarat åt er i himlen. Med Guds makt blir ni genom tron bevarade till den frälsning

som finns beredd och skall uppenbaras i den sista tiden." (1 Petrusbrevet 1:3-5).

Anden församlar den heliga kristna kyrkan

Församlingen i Jerusalem

Ca tre tusen åhörare tog emot apostlarnas predikan på pingstdagen och blev döpta – "och Herren ökade var dag skaran med dem som blev frälsta." (Apostlagärningarna 2:47). En dag då Petrus var i närheten av templet botade han i Jesu namn en man som var född lam. Uppfylld av den helige **Ande** predikade sedan Petrus för judarna i templet: "Så skall ni alla och hela Israels folk veta att den här mannen står frisk framför er i kraft av Jesu Kristi, nasaréens, namn. Honom korsfäste ni, men Gud har uppväckt honom från de döda. Jesus är stenen som föraktades av er husbyggare men blev till en hörnsten. **Hos ingen annan finns frälsningen. Inte heller finns det under himlen något annat namn, som givits åt människor, genom vilket vi blir frälsta.**" (Apostlagärningarna 4:10-12) *Många tecken och under skedde bland folket genom apostlarnas händer. Och ännu fler kom till tro på Herren, en skara av både män och kvinnor* (Apostlagärningarna 5:12 och 14) Den helige **Ande** gjorde det såldes möjligt för apostlarna att frimodigt predika Guds ord.

Den kristna församlingen bland hedningarna

Efter Stefanus död utbröt en svår förföljelse mot kyrkan i Jerusalem. Många av de kristna måste lämna Jerusalem, men de som nu hade skingrats gick omkring och predikade evangeliet. (Apostlagärningarna 8:4) En av de kristnas bittraste förföljare var **Saulus**, en farisé. Men då uppenbarade sig den uppståndene och förhålligade Jesus för honom och förändrade hans hjärta. Jesus gjorde **Saulus** till sin apostel och kallade honom *ett redskap som jag har valt ut för att bära fram mitt namn inför hedningar*. (Apostlagärningarna 9:15) **Saulus**, som antog namnet **Paulus**, gjorde minst fyra missionsresor i hednavärlden. Överallt dit Paulus reste, till Mindre Asien, Grekland och till Rom, bekände Paulus både i sin förkunnelse och i sina tretton brev (Romarbrevet – Filemon): "Jag skäms inte för evangelium. Det är en Guds kraft som frälsar var och en som tror; först juden och sedan greken." (Romarbrevet 1:16). Paulus såg själv och rapporterade hur Gud genom evangeliets kraft hade öpp-

nat trons dörr för hedningarna (Apostlagärningarna 14:27) Herren församlade troende bland hedningarna.

En enda helig allmänlig kyrka

De troende bland judarna och hedningarna hade blivit församlade av den helige **Ande** genom tron på Kristus. *Han är huvudet för sin kropp, församlingen* (Kolosserbrevet 1:18). Det grekiska ordet för **kyrka** betyder "församling" eller "sammankomst". "Ty liksom kroppen är en och har många lemmar, men kroppens alla lemmar – och de är många – utgör en kropp, så är det också med Kristus. I en **Ande** har vi alla blivit döpta för att höra till en kropp, vare sig vi är judar eller greker, slavar eller fria, och alla har vi fått en och samme **Ande** utgjuten över oss." (1 Korintierbrevet 12:12-13)

Kyrkan (församlingen) är en kropp

Kristus har älskat församlingen och offrat sig för den, för att helga den, sedan han renat den genom vattnets bad, i kraft av ordet. Ty han ville ställa fram församlingen inför sig i härlighet, utan fläck eller skrynkla eller något annat sådant. Helig och fullkomlig skulle den vara (Efesierbrevet 5:25-27)

Kyrkan (församlingen) är helig

Medlemmarna i den heliga allmänliga kyrkan är 'medborgare tillsammans med de heliga och tillhör Guds familj'. De är uppbyggda på apostlarnas och profeternas grund, där hörnstenen är Jesus Kristus själv' (Efesierbrevet 2:19-20). 'Ty någon annan grund kan ingen lägga än den som är lagd, Jesus Kristus.' (1 Korintierbrevet 3:11). Kyrkan kallas den kristna kyrkan: grundad på Kristus och alla dess medlemmar tror på Kristus. I den apostoliska trosbekännelsen kallas kyrkan därför "de heligas samfund" – en gemenskap av alla dem som tror på Kristus. **Eftersom kyrkan inkluderar alla troende i alla tider och på alla platser kallas den enda heliga kyrkan för "allmänlig", d.v.s. universell.**

Osynlig men med kännetecken

"En människa ser det som är för ögonen, men Herren ser till hjärtat". (1 Samuelsboken 16:7) Vi kan inte se tron och vi kan inte se vilka de troende är. Vi kan med andra ord inte se kyrkan. Det finns bara en som ser tron i hjärtat i dem som tillhör honom. "Herren känner de sina" (2 Timoteusbrevet 2:10) Av denna anledning kan alla de som tror på Kristus kallas för 'den osynliga kyrkan.' Som

kristna erkänner vi alla dem som kristna som bekänner att Jesus är Kristus, Guds son, som dog och uppstod igen för att försäkra syndare om förlåtelse och evigt liv. Men vi vet att i kyrkor och samfund i vår värld blandas otroende och hycklare, som egentligen inte tillhör kyrkan, med de troende.

Herren ensam känner de sant troende i sin kyrka

Jesus befallde sina lärjungar: "Gå ut i hela världen och predika evangelium för hela skapelsen." (Markus 16:15) Till oss kristna säger Jesus: *Gör alla folk till lärjungar! Döp dem i Faderns, Sonens och den helige Andes namn* (Matteus 28:19). Om nattvarden sa han: "Gör detta till minne av mig." (1 Korintierbrevet 11:24-25) Evangeliet om Jesus kommer till oss människor genom hans Ord och sakrament, "nådens medel". Den helige **Ande** använder dessa medel – och endast dessa medel – för att skapa och stärka tron. Bibeln nämner inga andra medel. Dessa medel är också de kännetecken som utmärker Guds kyrka på jorden. Där Ordet och sakramenten finns, där finns det kristna, ty Gud säger: "Liksom regnet och snön faller från himlen och inte återvänder dit, förrän det har vattnat jorden och gjort den fruktbar och ger säd till att så och bröd till att äta, så skall det vara med ordet som går ut från min mun. Förgäves skall det inte vända tillbaka till mig utan att ha verkat vad jag vill, och utfört det vartill jag har sänt ut det." (Jesaja 55:10-11) Kyrkan finns överallt där evangeliet förkunnas och sakramentet delas ut, och endast där.

Kyrkan och församlingarna

Förutom den heliga allmänliga kyrkan talar Bibeln om församlingar. Paulus skriver t.ex. till *Guds församling i Korint, de som helgats i Kristus Jesus, de kallade och heliga, tillsammans med alla dem som på varje plats där de eller vi bor, åkallar vår Herre Jesu Kristi namn.* (1 Korintierbrevet 1:2). En församling är en skara kristna som samlas kring evangeliet. Vi erkänner den som en kristen församling på grund av den bekännelse som medlemmarna där har, även om det finns otroende människor bland de kristna i en sådan skara. Vi kristna behöver varandra och Gud vill att vi ska komma samman. "Låt oss ge akt på varandra och uppmuntra varandra till kärlek och goda gärningar. Låt oss inte överge våra egna sammankomster, som en del har för vana, utan uppmuntra varandra, detta så

mycket mer som ni ser att dagen närmar sig." (Hebreerbrevet 10:24-25)

När Jesus sände ut sina troende i världen lät han dem inte själva bestämma vad de skulle lära ut och predika. Jesus ledde dem att göra lärjungar av alla folk, genom att lära "dem att hålla allt vad jag har befallt er." (Matteus 28:20) Till dem som trodde på honom sade han: "Om ni förblir i mitt ord, är ni verkligen mina lärjungar, och ni skall förstå sanningen, och sanningen skall göra er fria." (Johannes 8:31-32) Apostlarna predikade Jesu ord. Med ledning av hans befallning och löfte höll de första kristna "troget fast vid apostlarnas lära och gemenskapen, vid brödbrytelsen och bönerna." (Apostlagärningarna 2:42) Paulus uppmanade församlingarna: "Stå alltså fasta och håll er till de lärdomar ni har fått, muntligt eller genom brev" (2 Tesselonikerbrevet 2:15). **Kristna församlingar ska således predika evangelium och dela ut sakramenten i enlighet med Jesu ord.**

Enhet och Splittring

När församlingen i Korint började splittas upp i grupper som de namngav efter olika förkunnare av evangeliet förmanade Paulus dem: "I vår Herre Jesu Kristi namn uppmanar jag er, bröder, att alla vara eniga i det ni säger och inte låta stridigheter förekomma bland er, utan vara fullkomligt enade i samma uppfattning och samma mening." (1 Korintierbrevet 1:10) Gud varnar oss kristna för schismer och separatism: vi ska inte skilja oss från varandra på grund av personliga åsikter, meningsskiljaktigheter där Guds ord inte säger något. Men det är en helt annan sak om man lär annorlunda än Guds ord. Gud sade till sitt folk enligt Gamla testamentet: "Jag är emot profeterna, säger Herren, de som bär fram sin egen tungas ord och säger: 'Så säger Herren.'" (Jeremia 23 :31) Herren Jesus upprepar denna varning: "Akta er för de falska profeterna, som kommer till er klädda som får men i sitt inre är rovlystna vargar. På deras frukt skall man känna igen dem. Inte plockar man väl vindruvor från törnbuskar eller fikon från tistlar?" (Matteus 7:15-16) Den falske profetens frukt är att hans förkunnelse är i strid med Bibeln. Aposteln varnade också de kristna och gav dem följande anvisning: "Mina älskade, tro inte alla andar utan pröva andarna om de kommer från Gud. Ty många falska profeter har gått ut i världen." (1 Johannesbrevet 4:1) Det är sant att överallt där evang-

eliet förkunnas finns det också kristna, i enlighet med Herrens löfte att hans ord inte ska återvända tomhänt (Jesaja 55:11) Men om vi vill förbli trogna mot Kristi ord tar vi till oss aposteln Paulus varning: "Jag uppmanar er bröder att ge akt på dem som vållar splittring och kan bli er till fall, i strid mot den lära som ni har fått undervisning i. Vänd er bort från dem." (Romarbrevet 16:17)

Vilken slags kyrka ska vi då tillhöra? Jesus sade till sina lärjungar: "Var och en som bekänner mig inför människorna honom skall också jag bekänna inför min Fader i himlen." (Matteus 10:32-33) Genom vår kyrkotillhörighet likaväl som genom vårt eget liv erkänner eller förnekar vi Jesus. Jesus sade: "Om ni förblir i mitt ord, är ni verkligen mina lärjungar." (Johannes 8:31)

Ingenting borde hålla oss borta från att bekänna oss till hela hans undervisning inte ens om en sådan trohet skulle kosta oss livet. Vi har uppmanats och uppmuntrats att vara trogna och då utlovats få bära livets krona: "Var trogen intill döden, så skall jag ge dig livets krona." (Uppenbarelseboken 2:10). Vi ska alltså bevara enheten i tron med varandra, undvika dem som förkunnar falsk lära och bli eller förbli medlemmar i en kyrka som troget förkunnar Jesu ord. Vår Svenska kyrkas lära sammanfattas i dess lutherska bekännelseskriter: - den apostoliska, nicenska och den athanasianska trosbekännelsen, Luthers stora och lilla katekes, Augsburgska bekännelsen och dess apologi (försvar), Smalkaldiska artiklarna och Konkordieformeln.

Pingstdagens evangelium hämtat från S:t Johannes evangelium 7:37-39 berättar för oss om att Jesus talade till folket i Jerusalem vid judarnas lövhögtid i anslutning till många spekulationer, frågeställningar och uppfattningar om vem Jesus egentligen var.

"På högtidens sista och största dag ställde sig Jesus och ropade: 'Är någon törstig, så kom till mig och drick. Den som tror på mig, ur hans inre skall flyta strömmar av levande vatten, som skriften säger.' Detta sade han om **Anden**, som de som trodde på honom skulle få. Ty ännu hade Anden inte kommit, eftersom Jesus ännu inte hade blivit förhärligad."

Vid tidpunkten för lövhögtidens sista dag, dagen då Jesus ropade ut bud-

skapet om Anden som de troende skulle få kunde de församlade se tillbaka på en hel vecka då man hade firat lövhögtid och då man varje morgon hade gått i procession ned till Siloam (vat-tendamm). Där hade prästen fyllt en gyllene kruka med vatten varefter man hade tågat upp till templet igen under sång och jubelrop. Man lär bl.a. ha sjungit profetorden "I skolen ösa vatten med fröjd ur frälsningens källor." (Jesaja 12:3). Kanske tågade man som brukligt var tre gånger runt brännofferaltaret och svängde då sina gröna kvistar av myrten, säl och palmlöv varefter prästen göt ut vatten kring altaret som enligt traditionen var ett offer för regn och god årsväxt. Då högtiden infann sig under en tid då höstregnen var i antågande var det ett gott tecken om det kom regn genast efter högtiden. För de mer kunniga i Skriften var högtidens gudstjänster fulla av innehåll som pekade på frälsningen och på den store Konungen, Messias, som skulle komma. Den sista dagen i högtiden var den största. Då tågade man sju gånger runt altaret och jublet nådde sin höjdpunkt. Judarna sade att den som inte varit med om detta, han vet inte vad glädje är!

Många, inte bara etablissemangen, var emot Jesus. Johannes berättar att Jesus anklagades bland annat för att han hade botat en människa på sabbaten. För denna 'lagöverträdelse' ville man döda honom. Några av jerusalemsborna, alltså vanliga människor uttalade "Varför får han tala som han gör? Han är ju en av oss. Vi känner hans ursprung." Jesus sade att han hade ett annat ursprung än det som människorna syftade på. Han har en sändning från någon som de som ifrågasatte honom inte kände till. Men "jag känner honom därför att jag kommer från honom och därför att han har sänt mig." De förstod säkert att han syftade på Gud. Alltså, Jesus säger om dem att de inte känner Gud men att han själv gör det, ja till och med att han är sänd av Gud. Vilken förödande kritik mot dem och vilken självförhävdelse!

Därför ville man gripa honom. "Men ingen lyfte sin hand mot honom; hans stund var ännu inte inne." Jesus visste att hans liv var inriktat mot försoningsoffret. Det var hans stund. Men den stunden, hans tid var ännu inte inne. "Gemene man" uppskattade Jesus. Detta besvärade det ledande skiktet som skickade ut sina män för att gripa honom. Jesus vis-

ste att man ville få tag på och gripa honom. Och han sade något som inte är alldeles lätt att förstå. En kort tid finns jag här, där ni också finns. Men sen försvinner jag, ur vår gemensamma tillvaro och går till en plats där ni inte kan få tag i mig. Jesu motståndare frågade sig vad han kunde mena? Hur förstår du det? Hur förstår jag det? Vid ett annat tillfälle säger Jesus till sina lärjungar, "Jag går till Fadern och ni ser mig inte längre." Men strax därefter säger han: "En kort tid och ni ser mig inte längre, ännu en kort tid och ni skall se mig igen." (Johannes 16 kap) I sin nyskrivna bok "GUD BLEV MÄNNISKA en läsning av Johannesevangeliet" ställer Carl-Axel Axelsson frågan om det vi läser här kan ha innebörden (s. 112) 'Min tid är ännu inte inne. Den kommer; det kan ni inte hindra. När den är inne, då går jag ur tiden, in i evigheten. Där kan ni inte nå mig med de medel ni nu använder mot mig. Guds rike, Faderns rike, dit jag går öppnas av **Anden**. Ni måste "födast på nytt – av vatten och **Ande**" (det var ju Jesu budskap till Nikodemos!) för att komma in i Guds rike." Carl-Axel skriver att om innebörden av Jesu utsaga är den som man kan ana, skulle fortsättningen av bibeltexten få en perfekt anknytning. Jesus ropade ut att den som törstar efter att få livsgemenskap med honom, ska öppna sig för **Anden**. Det skulle då uppfattas som ett löfte, som skulle förverkligas när "Jesus blivit förhärsligad", det vill säga när hans tid hade kommit. Carl-Axel skriver vidare (s. 113) att när folk hörde Jesu rop reagerade några positivt. Andra ifrågasatte honom och ville på nytt gripa honom. Men ingen kunde göra det. Den underförstådda anledningen var att Jesu tid inte var inne.

Sedan får vi veta att de män som överstepräster sände ut för att gripa Jesus kom tillbaka med ogjort ärende. Skälet var uppenbarligen inte att de inte funnit Jesus, utan att hans ord hade övertygat dem om att han inte skulle gripas: "Aldrig har någon människa talat som han". För detta, för att de satte tro till Jesu ord, fick de skarp kritik av sina uppdragsgivare. De var helt enkelt vilseledda av Jesu ord. "Finns det någon i rådet eller bland fariséerna som tror på honom?" I den situationen ingrep en som just satt i rådet och en som tillika var farisé, nämligen *Nikodemos*. Han kritiserade sina kollegor för att de ville döma Jesus ohörd. För det fick han kritik. Enligt "Skriften," det vi kallar Gamla testamentet, kommer ingen profet från Galiléen. Jesu ord kunde naturligtvis inte ha större vitsord än "Skriften". Johannes säger att Jesus talade om **Anden**. **Anden** föder på nytt. Den kommer med livet från Kristus. Som saven stiger i vinträdets grenar, så kommer livsströmmen från Jesu hjärta och fyller den som tror. Därigenom blir det "en källa i hans inre med vatten som sprudlar fram och ger evigt liv." (Johannes 4:14). Inte förrän Jesus hade gett sitt liv för världen, kunde han låta livets vatten flöda över människorna. Då skulle han sända **Anden**.

Anders Nordberg

Grip du mig, helige Ande

Grip du mig, helige Ande,
drabba mig, låga klar.
Visa vägens riktning,
ge mina frågor svar.

Rör vid mig, helige Ande,
rör vid mitt dolda jag.
Låt mig tro att Jesus
leder mig varje dag.

Sporra mig, helige Ande,
gör du mig trygg och fri.
Ge mig tjänst och ansvar,
låt mig till glädje bli.

Upplys mig, helige Ande,
så att jag kan förstå:
också nu gör Herren det
som han gjorde då.

Jag har en uppgift att fylla,
Kristus har bruk för mig!
Därför, helige Ande,
vill jag nu tacka dig.

SvPs 646

Text: P. Perkiö 1978, U-B.
Gustafsson-Pensar 1979, 1982
Musik: I. Kuusisto 1978

FAMILJENYTT

TILL MINNE

MELVIN RIBBING
1944-2020

Dagen innan Melvin Ribbing avled den 24 januari 2020 hade han och hans hustru Annette varit i Vikenkyrkan i Karlstad på sopplunch. Många var det som talade om hur fint han verkade må. Han skrattade och skojade med alla. Precis så som det brukade vara.

Att detta var det sista som Melvin Ribbing var med om är ganska typiskt för hur hans liv var och vad han såg som viktigt. Han hade hela sitt liv ett genuint engagemang i kyrkan och sökte sig gärna till de små stadsdelskyrkorna med den gemenskap som man kan finna där. Detta var något som präglade honom hela livet.

Det var i Karlskoga som Melvin Ribbing föddes 1944 och det var där han växte upp. I staden som av vissa beskrivits som ett värmländskt Klondyke tillbringade han den första viktiga tiden av livet. Och Karlskoga var också en ort som han gärna återvände till och som var en viktig plats för honom.

Men han skulle ge sig ut i världen. Han kom till Stora Sköndal i Stockholm där han utbildade sig i ekonomi. Den kyrkliga atmosfären där var säkert viktig och påverkade honom för resten av livet då han också under många år skulle arbeta med ekonomi inom olika kyrkoförsamlingar. I Göteborg fick han titeln klockare. I Karlskrona var han en del år och Karlstads kyrkliga samfällighet blev hans sista arbetsplats. Men igenom alla platser som han passerade blev det en praktikplats i Helsingborg som kanske kom att få störst betydelse för honom. I Helsingör mötte Melvin en dag Annette

när han hade ett ärende till apoteket och de båda blev så småningom ett par med ett gemensamt liv och med en stor familj.

I Karlskrona var Melvin med i Föreningen Norden och när han så småningom kom till Karlstad så blev han snart kyrkvård i Råtorpskyrkan och härutöver alltmer intresserad av kyrkans liv och verksamhet. Även om förvärvsarbete och familj låg nära Melvins hjärta var han intresserad av mycket annat. Bland annat var fotboll och cykling sådant som han gärna ägnade sig åt. Han var också intresserad av ishockey och Färjestad BK som ofta kom på tal i möten med andra intresserade från olika landsdelar. Han hade ett starkt engagemang i den kristna verksamhet som utgick från den frivilligorganisation som förr kallades Kyrkobröderna och som numera benämns Svenska Kyrkans Lekmannaförbund.

Inom detta förbund var han under många decennier aktiv på lokalplanet i Karlstad, på stiftsplanet i Karlstads stift och på riksplånet. Svenska Kyrkans Lekmannaförbund är en frivilligorganisation inom Svenska kyrkan vars målsättning bl.a. är att samla kvinnor och män till engagemang och ansvarstagande för kyrkans verksamhet (gudstjänstliv, undervisning, diakoni och mission) och att främja kristen gemenskap och fördjupning av kunskapen om kristen tro och kyrkans liv samt inte minst att skapa opinion för kristna värderingar i samhället

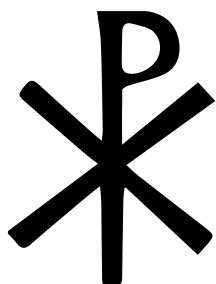
Melvin var en av de stiftsansvariga för Lekmannaförbundets Rikskonvent (högsta beslutsorgan) 2002 som anordnades i Karlstad under temat "På Väg" efter det tema som hade aktualiserats vid förbundets Rikskonvent 2000, den heliga Birgittas dagliga bön "Herre, visa mig din väg och låt mig villigt vandra den" Rikskonventet i Karlstad inspirerade till fortsatt fördjupning i de delar av kyrkans verksamhet som inriktas på bibelstudier, bön och samhällsansvar. Melvins delaktighet i planering och finansiering av Rikskonventet medverkade starkt, ja för att inte säga på ett avgörande sätt till att Lekmannaförbundet åtnjöt ett ekonomiskt överskott av inte tidigare skådad storlek till glädje för Lekmannaförbundets verksamhet. I Lekmannaförbundets verksamhet deltog också Annette vid Melvins sida.

I det kyrkliga arbetet var Melvin välkänd i hela stiftet. Dels så var han kanslichef för den största samfälligheten i stiftet men han var också starkt engagerad i Pastoratsförbundet. Otaliga var de resor

ut i stiftets församlingar som han och hans medhjälpare gjorde för att reda ut ibland besvärliga konflikter och arbetsförhållanden.

Råtorpskyrkan var länge som ett andligt hem för familjen men när den kyrkan stängdes så fann Melvin och Annette en plats i Vikenkyrkan. Detta berodde dels på att dottern Liselott hade tjänst som pedagog där, dels på att gemenskapen där var viktig, gemenskap i gudstjänster och olika samlingar. Det var också i Vikenkyrkan som en stor skara den 21 februari 2020 tog avsked av Melvin Ribbing. Han bevaras i ett ljust minne.

*Jan-Evert Petersson
Kyrkoherde emeritus*

Som liljan på sin äng, som fågeln högt i skyn,
Som stjärnan i sin rymd, så är jag till i dig.
Du mäter alla mina år. Du räknar mina huvudhår.
Jag växer i din närhets land, du bär mig i din hand.

Och inte ens ett strå på ängen vissnar bort
och inte ens en sparv till marken faller ner,
om inte du har stakat ut när livet börjar och tar slut.
Vart än jag flyr så finns du där, du har mig mycket kär.

Som luften sluter om varenda dal och höjd,
som vattnet fyller ut de stora havens djup:
Du sluter om mig år från år. I dig jag rörs, vart än jag går.
För varje andetag är ditt : Du bor i livets mitt.

Som liljan på sin äng till slut ska vissna ner,
går sommaren mot höst och dagen lugnt mot kväll.
Men blomman som i vila går ska snart slå ut i evig vår
och vad som sås i ringhet här du ger sin blomning där.

*Sv Ps 798
Text; J.A. Hellström 1975
Musik: svensk folkmelodi*

*Anders Nordberg, Förbundsordförande
Björn Larsson, Stiftsforbundsordförande*

FASTEAKTIONEN 2020

STÅ PÅ MODETS SIDA

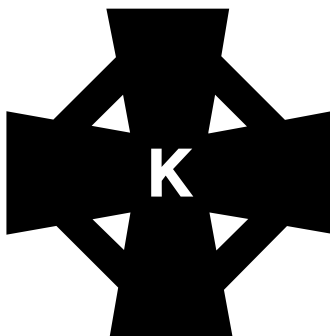
För alla människors rätt
att leva i frihet från våld.

TILLSAMMANS KAN VI GÖRA SKILLNAD
SWISHA 900 1223
DIN GÅVA TILL

svenskakyrkan.se/act

Svenska Kyrkans Lekmannaförbund

STADGAR

fastställda av Rikskonventet i Stockholm den 2 augusti 2008
med ändringar 2010, 2012, 2016 och 2018

Förbundets ställning och uppgift

§ 1

Svenska kyrkans lekmannaförbund är en självständig frivilligorganisation inom Svenska kyrkan. Förbundet arbetar i trohet mot Svenska kyrkans bekännelse på församlingsnivå, stiftsnivå och riksnivå.

§ 2

Förbundet har som målsättning

- att samla kvinnor och män till engagemang och ansvarstagande för kyrkan
- att främja kristen gemenskap och fördjupa kunskapen om den kristna tron och kyrkans liv
- att skapa opinion för kristna värderingar i samhället
- att vara ett forum för samtal inom kyrkan om dess uppgifter och möjligheter
- att verka för en positiv och engagerande syn på lekman-naskapet och vara en röst för lekmän i Svenska kyrkan.

Medlemskap

§ 3

Den som stödjer förbundets målsättning enligt § 2 kan bli medlem.

§ 4

Medlemskap i förbundet erhålls som regel genom anmälan till lokalavdelning inom förbundet, om sådan finns i församlingen eller pastoratet. Medlemskap kan också erhållas genom anslut-

ning till lekmanngrupp eller genom direkt anslutning till förbundet på stiftsnivå.

Församlingsnivån

§ 5

Lokalavdelning inom förbundet har som regel församling eller pastorat som verksamhetsområde.

Vid årsmöte utses en styrelse som leder verksamheten. Till styrelsen adjungeras om möjligt en församlingspräst eller annan anställd i församlingen.

Årsberättelsen sänds till stiftsförbundets styrelse för kännedom.

Medlemmar i lekmannaförbundet kan välja att bilda en lekmanngrupp. Gruppen utser en kontaktperson, som samlar in avgiften och svarar för kontakten med stifts- och riksförbund.

§ 6

Lokalavdelningen eller lekmanngruppen skall erbjuda sina medlemmar en varm och uppbyggande kristen gemenskap, där det andliga livet kan fördjupas.

Avdelningen/gruppen skall även i övrigt på församlingsnivå söka förverkliga de mål som anges i § 2.

Strävan bör vara att fler människor skall

- bli delaktiga i församlingsgemenskapen
- engageras i församlingsarbetet
- kunna delta i förnyelsen av gudstjänstlivet
- kunna påverka kyrkans framtidsfrågor
- göras medvetna om dopets kallelse att föra ut evangeliet i vardagslivet.

§ 7

Lokalavdelning har rätt att sända två ombud till stiftsförbundets årsmöte och ett ombud till riksårsmötet.

Har avdelning fler än 50 medlemmar får två ombud utses till riksårsmötet.

Avdelning redovisar årligen sin medlemsförteckning till förbundsstyrelsen och förmedlar senast den 15 juni medlemsavgifter till stiftsförbundets kassör.

Lokalavdelning har förslagsrätt genom motioner till årsmöten på stifts- och riksnivå. Motion skall inges till stiftsförbundets styrelse senast den 1 mars och till förbundsstyrelsen senast den 15 april.

Då lokalavdelning upphör lämnas dess tillgångar till stiftsförbundets styrelse.

Medlemmar i lekmanagrupp har rätt att delta i stiftsförbundets årsmöte och riksårsmöte men kan inte utse ombud till dessa. Kontaktpersonen redovisar medlemsförteckningen till stiftsförbundets styrelse.

Gruppen har förslagsrätt genom motioner på samma sätt som lokalavdelningen.

Stiftsnivån

§ 8

Stiftsförbundets ordinarie årsmöte äger rum senast den 30 april varje år.

Stiftsförbundets årsmöte består av de ombud för lokalavdelningarna som nämns i § 7, jämte den styrelse och övriga som utsetts av föregående års ordinarie årsmöte. Förhandlingarna är öppna för alla medlemmar i stiftet.

Årsmötet väljer en styrelse som på årsmötets uppdrag leder förbundets verksamhet på stiftsnivå. Den har ansvar att stödja och stimulera lokalavdelningarnas/gruppernas verksamhet och främja ökad regional samverkan mellan ordförandena i lokalavdelningarna i stiftet och mellan lokalavdelningarna.

Stiftsförbundets styrelse skall även informera direktanslutna medlemmar om verksamheten i stiftet.

Till styrelsen adjungeras om möjligt en representant för stiftsledningen.

Årsberättelsen sänds till förbundsstyrelsen.

§ 9

Stiftsårsmötet utser årligen en representant och en ersättare för stiftet i förbundsstyrelsen och ett ombud för stiftet till riksårsmötet. Om stiftet har fler än 1000 medlemmar får två ombud med ersättare utses.

Stiftsombuden skall anmälas till förbundsstyrelsen senast den 15 maj.

Stiftsårsmötet har genom motioner förslagsrätt till riksårsmötet. Motion från stiftsårsmötet till riksårsmötet inges senast den 15 maj till förbundsstyrelsen.

§ 10

I övrigt skall förbundet på stiftsnivå söka förverkliga den målsättning som anges i § 2.

Då stiftsförbund upphör överlämnas dess tillgångar till riksförbundet.

Riksnivån

§ 11

Ordinarie riksårsmöte hålls vartannat år på kallelse av förbundsordföranden. Om särskilda skäl finns kan extra riksårsmöte sammankallas efter beslut i förbundsstyrelsen. Ledamöter med förslags- och beslutsrätt är de ombud som utsetts av lokalavdelningar och stiftsårsmöten enligt §§ 7 och 9, jämte förbundsstyrelsens ledamöter och övriga valda som utsetts av föregående riksårsmöte.

Riksårsmötets förhandlingar är öppna för alla medlemmar i förbundet. I anslutning till riksårsmötet skall anordnas gudstjänster och programinslag för gemenskap, information och inspiration. Dessa program skall vara öppna för allmänt deltagande.

§ 12

Riksårsmötets förhandlingar leds av ett presidium som utses av riksårsmötet. Förbundsstyrelsen kan utse utskott som förbereder ärenden vid riksårsmötet.

Vid riksårsmötet skall följande ärenden behandlas:

- val av presidium
- val av två protokolljusterare tillika rösträknare
- fastställande av röstlängd
- förbundsstyrelsens verksamhetsberättelser för två år
- revisorernas berättelser för två år
- frågan om ansvarsfrihet
- fastställande av budget och årsavgift för de närmaste tre verksamhetsåren. Det tredje årets budget är preliminär.
- föreliggande förslag från förbundsstyrelsen till riksårsmötet
- inkomna motioner
- val av förbundsordförande och två vice ordförande
- val av förbundssekreterare och vice förbundssekreterare
- val av förbundskassör
- val av valberedning om sju till tio ledamöter, val av sammankallande
- val av två revisorer jämte ersättare för dessa
- anmälan av stiftsrepresentanter i förbundsstyrelsen.

Vid personval används vid voteringsbehov röstning med slutna sedlar. Alla beslut i övrigt fattas genom öppen omröstning och med enkel majoritet, undantag stadgeändring.

§ 13

Förbundsstyrelsen skall yttra sig över motion som inlämnats. Yttrandena och förslag till beslut skall senast fyra veckor före riksårsmötet sändas till de anmälda ombuden och publiceras på förbundets hemsida.

§ 14

Förbundets verksamhet på riksnivå leds av förbundsstyrelsen. Denna består av förbundsordförande, första och andra vice förbundsordförande, förbundssekreterare, vice förbundssekreterare och förbundskassör jämte representanter för stiften enligt § 9.

Förbundsstyrelsen, vars medlemmar antingen valts av riksårsmötet eller anmälts av stiftsförbunden, börjar sin verksamhet omedelbart efter riksårsmötet och arbetar t.o.m. nästa ordinarie riksårsmöte.

Förbundsstyrelsen har rätt att till sig adjungera andra personer då detta är av vikt för ett ärendes behandling, t.ex. en representant för Svenska kyrkans ledning.

§ 15

Förbundsstyrelsens uppgifter är att

1. leda förbundets verksamhet på riksnivå
2. verkställa av riksårsmötet fattade beslut
3. bereda ärenden som skall behandlas av riksårsmötet
4. svara för registrering av förbundets medlemmar
5. handha förbundets ekonomiska förvaltning, upprätta förslag till budget och fastställa bokslut
6. till riksårsmötet avlämna verksamhetsberättelse och ekonomisk redovisning
7. i samverkan med berörd stiftsförbundsstyrelse planera och genomföra riksårsmöte
8. utse ersättare vid uppkomna vakanser inom förbundsstyrelsen
9. ansvara för utgivandet av förbundets tidskrift Lekman i kyrkan
10. ansvara för förbundsbutik
11. utse ansvarig för medlemsregistreringen

Härutöver skall förbundsstyrelsen inom ramen för tillgängliga resurser sträva efter

- att hålla god kontakt med verksamheten på stifts- och lokalnivå
- att tillhandahålla tjänster till gagn för denna verksamhet
- att samverka med andra kristna organisationer och med ideella folkrörelser
- att på lämpligt sätt hålla medlemmar informerade om förbundets verksamhet och strävanden.

§ 16

Förbundsstyrelsens arbete leds av ett arbetsutskott bestående av förbundsordföranden, förste och andre vice förbundsordförande, förbundssekreteraren, vice förbundssekreteraren och förbundskassören.

Mellan förbundsstyrelsens sammanträden får arbetsutskottet besluta i ärenden som framgår av delegationsordning beslutad av förbundsstyrelsen.

Räkenskaper och revision

§ 17

Verksamhetsåret är kalenderår. Räkenskaperna skall vara tillgängliga för revision den 1 mars. Revisorerna upprättar berättelse för varje år och avlämnar denna till riksårsmötet.

Stadgeändring

§ 18

Beslut av ändring av dessa stadgar beslutas av riksårsmötet. För beslut krävs likalydande beslut av två på varandra följande riksårsmöten eller vid ett riksårsmöte med två tredjedels majoritet.

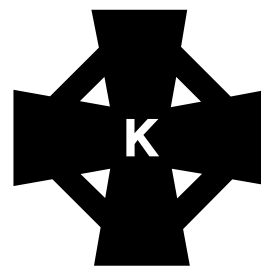
Administrationsregler

§ 19

Administrativa regler fastställs av förbundsstyrelsen.

Administrativa regler från och med 2020-01-01

1. Stiftsförbundskassörerna samlar in av Riksårsmötet beslutade årsavgifter från kårerna, lekmanagrupperna och de till stiftsförbundet direktanslutna medlemmarna och inbetalar därefter förbundets andel (90 kr per medlem) till förbundskassören senast den 15 juni. Stiftsförbundens kassörer får ersättning av förbundet för de administrativa kostnader som uppstår med ett schablonbelopp som Förbundsstyrelsen (FS) beslutar.
2. Ny medlem efter den 1 juli betalar medlemsavgift för nästkommande år.
3. I samband med att ny kår bildas och då kår upplöses skall förbundskassören meddelas.
4. Det är en angelägen uppgift för förbundsledningen att besöka stiftsförbundens årsmöten och andra samlingar på stiftsplanet samt kårevenemang på lokalplanet.
5. Då ledamot av FS:s AU medverkar i stiftssammanhang eller vid kårbesök betalar förbundet alla kostnader förbundna med resan – rese- och hotellkostnader. Dock förutsätts att kostnader för övernattningshålls så låga som möjligt genom att arrangören erbjuder övernattningsmöjligheter samt måltider. Vidare förutsätts att resekostnaderna minimeras genom medverkan och i samråd med Sensus.
6. Om övrig ledamot av FS eller annan förbundsmedlem av särskilda skäl besöker kår, eller deltar i möten, som representant för förbundsledningen genom beslut i FS eller dess AU gäller samma regler som föreskrivs i punkt 5.
7. Den resande får välja mellan följande resealternativ, när resa betalas av förbundet:
 - Tåg, resan beställs i god tid och med så låg kostnad som möjligt. Undantag kan göras vid särskilda skäl.
 - Om tidsnöd eller särskilda skäl föreligger får flygresa företas. Flygbiljett ska alltid bokas genom förbundskassören.
 - För resa med egen bil utgår ersättning med den summa per mil som ej är beskattningsbar. Bilresa bör endast företas när det av särskilda skäl inte är rimligt att åka tåg.
8. Reglerna gäller även vid FS:s och AU:s sammanträden.
9. Möten i AU förläggs på orter som AU finner lämpliga.
10. Möten i FS förläggs på orter som FS finner lämpliga.

Förbundsråd och övriga funktionärer 2018-07-28—2020-08-31 Uppdaterad 2019-11-22

FÖRBUNDSLEDNING	Namn	Adress	Tel nr
Förbundsordf och Förbundsredaktör	Anders Nordberg	Nygårdsvägen 32 554 74 JÖNKÖPING	036-71 13 63 0708-95 28 28
1:e vice förbundsordf	Jan Henriksson	Norra Storgatan 9 598 71 SÖDRA VI	070-545 81 38
2:e vice förbundsordf	Gerd Holmström	Nygatan 12 A 731 30 KÖPING	0221-320 77 0705-93 20 77
Förbundskassör	Juhani Ahonen	Rådhusgatan 81 831 45 ÖSTERSUND	063-12 30 30 0705-57 82 41
Förbundskassör ersättare	Lennart Sjöstedt	Parkgatan 5 598 71 SÖDRA VI	073-082 00 01
Förbunds- sekreterare	Marie Nederman	Kopparmöllegatan 8 B 254 36 HELSINGBORG	042-23 86 32 0702-69 73 97
Hedersordf	Carl-Axel Axelsson	Strömkarlsvägen 87 167 62 BROMMA	08-26 17 02 0766-33 90 90
Hedersmedlem	Carl Eric Abrahamson	Gunnargårdsvägen 6 523 72 TIMMELE	0321-303 02 070-593 82 05
Förbundsredaktör	Anders Nordberg	Nygårdsvägen 32 554 74 JÖNKÖPING	036-71 13 63 0708-95 28 28
Medlemsregister	Allan Forsberg	Kimröksgatan 5 296 35 ÅHUS	044-24 05 27
Webbmaster	Johan Liw	Birkagatan 28 B 113 39 STOCKHOLM	
STIFTSREPRESENTANTER			
Uppsala stift 01	Bernt Lagelius (Ordinarie)	Sunnansjö 203 01 824 70 DELSBO	070-367 24 20
	Margareta Johansson (Ersättare)	Storgatan 43 824 52 HUDIKSVALL	0703-24 96 29
Linköpings stift 02	Jan Henriksson (Ordinarie)	Norra Storgatan 9 598 71 SÖDRA VI	070-545 81 38
	Britt Andersson (Ersättare)	Radhusvägen 17 598 70 STOREBRO	0492-307 50 0702-60 97 48
Skara stift 03	Bo-Göte Palmqvist (Ordinarie)	Ödenäs Monäs 292 441 95 ALINGSÅS	073-817 35 82
	Anders Åström (Ersättare)	Ödenäs Östergården 327 441 95 ALINGSÅS	0322-530 32 070-595 28 08
Strängnäs stift 04	Beryll Grandell (Ordinarie)	Karlfeldtsgatan 8 632 27 ESKILSTUNA	016-51 60 73
	Lars Gunnar Karlsson (Ersättare)	Skyttegatan 5 643 33 VINGÅKER	076-24 10 928
Västerås stift 05	Bertil Hansson (Ordinarie)	Björkled 37 783 50 GUSTAFS	070-680 00 49 05
	Majvor Öster (Ersättare)	Hökvägen 41 731 42 KÖPING	070-232 13 34 0221-420 93
Växjö stift 06	Kerstin Göransson (Ordinarie)	Aker Mellangård 301 314 92 LÅNGARYD	0345-130 250 0709-69 39 63
	Sonja Sjölander (Ersättare)	Skungelidsvägen 48 571 34 NÄSSJÖ	0380-106 52 0704-67 61 92

Lunds stift 07	Magnus Wittgren (Ordinarie) Birgitta Dérand (Ersättare)	Sarvgränd 2 E 216 12 LIMHAMN Sankt Jörgens väg 20 296 35 ÅHUS	072-535 10 80 044-24 33 28 073-222 13 14
Göteborgs stift 08	Meikel Ganebratt (Ordinarie) Peter Wågsjö (Ersättare)	Långåsvägen 31 437 93 LINDOME Törnrosvägen 2 435 31 MÖLNLYCKE	031-99 24 37 0708-96 06 98
Karlstads stift 09	Björn Larsson (Ordinarie) Barbro Falken (Ersättare)	Kväggen Nordändan 1 681 91 Kristinehamn Gjutaregatan 4 M 681 50 Kristinehamn	072-563 30 33 070-602 86 49
Härnösands stift 10	Maria Antonic (Ordinarie) Priscilda Helenius (Ersättare)	Kniphammargatan 13 853 56 SUNDSVALL Axvägen 3 A 853 50 SUNDSVALL	070-378 00 55 060-12 12 48 0730-40 83 98
Luleå Stift 11	Vakant		
Visby stift 12	Vakant		
Stockholms stift 13	Gunnel Berggren Larsson (Ordinarie) Jimmy Ullgren (Ersättare)	Skärgårdsvägen 262 D 139 31 VÄRMÖ Nyhagsvägen 10 186 42 Vallentuna	0702-28 31 16 0705-55 47 39
ÖVRIGA FUNKTIONÄRER			
REVISORER Ordinarie	Lena Karin Lundgren Vakant	Frösövägen 29 B 832 44 FRÖSÖN	0706-75 18 04
REVISORER Ersättare	Vakant		
	Lennart Eskilsson	Vankivavägen 13 B 281 49 HÄSLEHOLM	0433-711 87 0451-62 238
HELA MÄNNISKAN Representant	Anita Mörkenstam (Ordinarie)	Nockeby kyrkväg 60, 1 167 74 BROMMA	0702-54 00 47
SENSUS Representant	Priscilda Helenius (Ordinarie) Hans Magnér (Ersättare)	Axvägen 3 A 853 50 SUNDSVALL Södra Åsavägen 15 370 24 NÄTTRABY	060-12 12 48 0730-40 83 98 0457-350 79 0768-98 59 81
IDEELLT FORUM Representant	Magnus Wittgren (Ordinarie) Gudrun Eklund (Ersättare)	Sarvgränd 2 E 216 12 LIMHAMN Trollhättan	072-535 10 80
VALBEREDNINGEN	Kjell-Arne Green Ordförande	Strömbergsgatan 1 363 57 HÖGANÄS	042-33 15 05
FÖRBUNDSBUTIKEN	Gert Råvik Berit Olsson	Planteringsvägen 102 C 252 31 HELSINGBORG Rausvägen 57 255 92 HELSINGBORG	042-29 80 87 0730-35 56 89 042-29 39 33

Kyrkans födelse enligt evangelisten Lukas

Vi har nyligen passerat den centrala del av kyrkoåret som sammanfattas i **PÅSKEN** då Jesus avrättades av romerska myndigheter i Jerusalem ca år 30 genom ett rättsvidrigt rättsprocessuellt förfarande och efter falska anklagelser mot Jesus som upprorsmakare.

Detta var inte riktigt vad man tänker sig som en berikande start för en ny religion. Men efter tre dagar spreds ryktet i och runt hela staden att Jesus levde, att han uppstått från de döda. Några av Jesu närmaste följeslagare gjorde gällande att, de faktiskt hade både sett och mött honom. Sju veckor senare proklamerades det öppet och djärvt, just i den stad där han hade blivit avrättad, att han hade uppstått. Effekten blev häpnadsväckande. Tusentals judar och judiska proselyter, som hade återvänt från andra delar av det romerska kejsardömet för att bo i eller besöka Jerusalem, kom att tro att Jesus levde och att hans död på korset i själva verket ingick i Guds plan att rädda människosläktet. Under veckorna och månaderna därefter slöt många fler sig till honom. Så berättar evangelisten Lukas i Apostlagärningarna om kyrkans födelse och plantering.

Under de närmaste dagarna efter uppståndelsen möttes Jesus och några av hans efterföljare i Galiléen. Sedan Jesus efterföljare hade mött Jesus kunde inte någon övertyga dem om att de bara hängav sig åt fromma förhoppningar. De var inte vilseledda. De hade verkligen sett sin Mästare, och han skulle för alltid leva! Jesus förklarade för dem sådant som de tidigare aldrig hade förstått t.ex.

Paulus och Barnabas, motiv från Cypern.

att det var nödvändigt för honom att lida och dö, innan han tog sin rättmätiga härlighet i besittning. I ljuset av Jesu uppståndelse och de förklaringar som han gav fick Jesu kors nu en underbar härlig evighetsdimension, trots ondskans herravälde över de människor som var ansvariga för hans död.

Men Jesus gjorde något mer än att endast återuppbygga lärjungarnas tro och kasta nytt ljus över betydelsen av hans död. Han gav dem också uppdraget att föra ut till alla delar av världen de goda nyheterna om vad Gud hade gjort, då Gud sände honom hit för att rädda mänskligheten. Men de skulle inte vara ensamma om denna uppgift. Jesus lovade dem Guds helige **Andes** kraft till deras hjälp (Matteus 28, Lukas 24 och Apostlagärningarna 1).

Det finns människor som menar att ett bättre namn på Apostlagärningarna skulle vara – *"Den helige Andes gärningar"*. Bibelboken berättar ju om hur den utlovade **Helige Ande** kom och hur de första kristna vittnade om sin Herre i skilda delar av det romerska kejsardömet. Bibelboken Apostlagärningarnas skildring ger bara en del av tavlan. Den berättar bara om några få viktiga kyrkor och personligheter – särskilt om Petrus som nyckelperson i kapitlen 1 – 12 och om Paulus som nyckelperson i kapitlen 13 - 28. Men Apostlagärningarna ger en klar inblick i mönstret för den första kyrkans tillväxt. Tillsammans med de nytestamentliga breven ger boken upplysning om det mesta om vad som är känt om spridandet av evangeliet under det första århundradet. Apostlagärningarna betonar framför allt, att det var den **Helige Andes** kraft som gjorde det möjligt för lärjungarna att vittna effektivt för sin samtid. En liten grupp missmodiga och desillusionerade män och kvinnor blev plötsligt förvandlade till en frimodig skara entusiastiska evangelister. Deras arbete och insatser började i Jerusalem men spred sig snabbt till andra centra. Trettio (30) år senare hade den nya tron, kristendomen, nått merparten av den östra delen av det romerska kejsardömet och möjligen ännu längre, liksom västerut till själva Rom.

Trots Jesu uppdrag att predika de goda nyheterna för hela världen, begränsade sig hans efterföljare till en början till att evangelisera bland judarna. Det var inte fullt så inskränkt som det kan synas, eftersom tusentals judar regelbundet drog till Jerusalem för att fira sina viktiga religiösa minnesdagar och fester där. Många

slog sig ner för gott i Jerusalem men vidmakthöll utan tvivel banden med sina hemländer. **Paulus** förstnämnde medarbetare **Barnabas** utgör ett exempel på detta. Det var troligen till stor del genom dessa okända, omvända judar som kristendomen under de första decennierna spreds ut över hela kejsardömet och där bortom, men Apostlagärningarna avslöjar mycket litet om detta. Andra omständigheter som bidrog till kristendomens snabba spridning var med stor sannolikhet det grekiska språket som kan sägas vara dåtidens engelska, välstrukturerade och pålitliga romerska kommunikationer till såväl lands som till havs, ett flertal judiska bosättningar som tog väl emot och under kortare perioder härbärgerade missionerande kristna samt inte minst den ödmjukhet och det kärleksfulla bemötande som de kristna visade.

Bland de kristna i Jerusalem fanns några få som var mer entusiastiska, framsynta och pådrivande. De hade fattat den fulla innebörden i Jesu missionsbefallning till sina lärjungar och ville också nå ut till andra än till de ortodoxa judarna. En lärjunge som hette **Stefanus**, såg kanske klarare än de andra att tron var till för alla människor och att en brytning med judendomen var oundviklig. Stefanus tillhörde en grupp judar som kallades **hellenister** och som talade grekiska och

hade en friare livsstil än de mer konservativa judarna. På grund av sin djärva förkunnelse kom Stefanus i konflikt med några av de judiska ledarna. Detta ledde till att han hastigt drogs inför rätta och avrättades samt ledde till en allmän våg av förföljelser av de jerusalemskristna och särskilt av de kristna hellenisterna.

Många kristna såg sig tvingade att fly från Jerusalem på grund av förföljelse men de spred de goda nyheterna om Jesus vart de än gick – genom provinsen Judéen och in i Samarien. **Filippus**, också han **hellenist**, visade väg genom att evangelisera bland de föraktade sama-

rierna, som betraktades som halvjudar – inte som ortodoxa. Detta resulterade i massomvändelser.

Andra kristna begav sig till kusten och ut till ön Cypern och till Antiokia i Syrien, kejsardömet tredje stad, och förkunnade där budskapet om Jesus med stor framgång. Det var i metropolen Antiokia som några av de namnlösa flyktingarna från Jerusalem först tog det revolutionerande steget att evangelisera bland icke-judar. Motvilligt godkände de kristna i Jerusalem till slut denna åtgärd. Det var i Antiokia som Jesu efterföljare först kallades kristna (se Lekman i Kyrkan nr 1-2020 Kyrkoherde em. **Bo Bergstrand** s. 31-32 "**De fick heta kristna**"). Under dessa tidiga år evangeliserade Petrus enbart sina judiska landsmän och bara inom det egna landet. Vid ett tillfälle tvingades han ganska motvilligt att predika de goda nyheterna direkt till hedningar, men det tog honom åtminstone tio (10) år att till fullo inse, att evangeliet var till för alla människor. Det blev en f.d. motståndare till kristendomen som skulle bli den verkliga förkämpen för evangelisation bland hedningar och som beredde väg för integrationen av judar och hedningar i gemenskap – Paulus, mönstermissionären.

Anders Nordberg

Nätverket VÄGEN

**Jesus är och förblir vägen, sanningen och livet.
För hela mänskligheten, för svenska folket
och för Svenska kyrkan.**

Välkommen till nätverket VÄGEN!
www.vägen.nu

Kontakt: info@vagen.me
Gåvor till nätverket Vägen kan inbetalas till
plusgiro 931435-2
eller
SWISH-nummer: 123 404 15 05

Nätverket Vägen, är ett nätverk baserat på Bibeln som Guds Ord, med fokus på Svenska Kyrkan, men där alla bibeltroende kristna som stöder Vägens inriktning är välkomna.

Ledningsgrupp: Anders Åström (ordf),
Elisabet Sandlund (vice ordf), Anahita Parsan,
Carl Grinde, Lars Sahlin och Nils Lidskog.

Välkommen till nätverket VÄGEN!

- Vi stöder varandra var vi än finns i landet men också regionalt och lokalt
- Vi ber för Svenska kyrkans framtid så att den ska kunna bidra till att Guds rike utbredd i vårt land
- Vi arbetar för mission och evangelisation i Sverige. Med evangeliet om Jesus Kristus som grund och den helige Andes hjälp kan en ny folkväckelse bli resultatet i en tid när längtan efter Gud är lika utbredd som okunnigheten om vad kristen tro är.
- Nätverket Vägen blir vad dess medlemmar gör det till.
Du är välkommen att vara med och bidra med idéer och initiativ.

Vill du veta mer?

Information om hur du blir medlem och vad det innebär finns på

www.vägen.nu

Som medlem får du möjlighet att kontakta medlemmar i ditt närområde, inbjudan till lokala och nationella Vägendagar, månadsbrev från Carl-Erik Sahlberg, m fl, du får vara med i vår måndagsbön på distans och be för aktuella böneämnen (undantag sommaruppehåll m.m.) m.m.

Det är kostnadsfritt att vara medlem i Vägen.

En gigant i skymundan

Georg Philipp Telemann 1681 - 1767

Kompositör och Tonsättare

Georg Philipp Telemann föddes den 14 mars 1681 i Magdeburg, i en luthersk prästfamilj, och avled vid 86 års ålder den 25 juni 1767 i Hamburg.

Under sin livstid var han firad som den störste tyske tonsättaren under 1700-talet, samtida med Johan Sebastian Bach (1685-1750) och Georg Friedrich Händel (1685-1759). Han blev inom kort efter sin död nedvärderad och föraktad av etablissemangen och uppfattades inte sällan som en konstnärlig andraplansfigur. Georg Philipp Telemann är känd för att ha varit den mest produktiva kompositör någonsin och hans namn finns med i Guinness rekordbok.

Georg Philipp var yngst i en barnaskara av sex. Han var mycket flitig i skolan och bemästrade tidigt grekiska och latin och han lärde sig tidigt att spela violin, flöjt och cittra trots existensen av en ointresserad familj. Philipp växte m.a.o. upp i ett hem som var näst intill främmande för musikaliska övningar, kompositioner och tonsättningar. Tio år gammal biträdde han dock församlingens kantor vid olika sångövningar. Den enda musikundervisning som Georg Philipp åtnjöt i tioårsåldern var klaverundervisning. Georg Philipp befanns redan som tioåring emellertid besitta en stor musikalisk begåvning. Tolv år gammal skrev han en opera, *Sigismundus*, baserad på ett libretto och som till och med uppfördes. Även om Georg Philipp var besatt

av musik stod musikeryrket inte högt i rang på den sociala skalan och hans släktingar varnade honom för att bli musiker. Georg Philipp uppmuntrades inte till att ägna sig åt musik. Tvärtom ogillade hans mor tanken på sonen som musiker i följd varav hon konfiskerade samtliga Philipps musikinstrument för att i stället **1693** skicka honom till en skola i *Zellerfeld* i tro att just juristyrket skulle ge honom en mer lukrativ karriär. Här i *Zellerfeld* verkade en studiekamrat till Georg Philipps far, **Caspar Calvör**, vilken anförtroddes uppgiften att uppfostra trettonåringen i hopp om att Georg Philipp skulle länkas in på en "seriös" yrkesväg. Det man inte visste var att Calvör själv var en stor musikälskare som **1702** kom att ge ut ett betydande verk om kyrkomusik. Georg Philipp blev trots moderns intentioner och skolval dock alltmer intresserad av musik och **uppmuntrades** i Zellerfeld inte minst av Calvör att fortsätta med att nå sörre kunskap om och erfarenhet av musikens värld. Calvör var alltså inte lämpad att tvinga bort Philipp från musiken. Den trettonårige Georg Philipp fortsatte att musicera, att öva **violin, flöjt och klaver** och han började

också att studera **generalbas**. Han började komponera **motetter** för kyrkokören, **tillfällighetstycken** för stadsmusikanter som spelades vid dop, bröllop och andra festligheter. Han fick i unga år också rycka in som organist då ordinarie organist led av svår gikt och inte kunde spela.

Nyheten om underbarnet spreds och då en **Johann Christoph Losius**, som hört talas om honom, **erbjöd sig att bekosta vidareutbildning vid gymnasiet i Hildesheim, Andreanum**, lämnade släktingarna i Magdeburg inga invändningar. Georg Philipp, som vid det laget var sjutton år gammal komponerade arior för de skådespel som Losius skrev år efter år. Men inte nog med det, han fördjupade sina studier i verk av bland andra **Arcangelo Corelli** och **Caldara**, som representerade den italienska stilen. Han besökte konserter med hovkapellen i Hannover och Braunschweig och lärde känna den franska stilen, representerad av **Lully**. Liksom han tidigare delvis på egen hand hade lärt sig klaverspel utvidgade han sina instrumentala färdigheter genom att ta upp **oboe, chalumeau** (träblåsinstrument med enkelrörblad från

senbarocken, en föregångare till klarinetten, lanserad av Johann Christoph Denner i Nürnberg 1690) **viola da gamba, kontrabas** och **Quint-Posaune (bastrombon)**. I Hildesheim lärde han känna en jesuitpater **Crispus**, som var ansvarig för musiken i den katolska kyrkan. Denne gav honom i uppdrag att komponera **kantater** och uppföra dem i kyrkan i **S:t Godehardklostret**, en för den tiden ganska unik "ekumenisk" insats.

Vid tidpunkten för Georg Philipps **studentexamen 1701** vid **Andreanumgymnasiet i Hildesheim** behärskade han **blockflöjt, orgel, violin, viola de gamba, traversflöjt, oboe, chalumeau, altfiol och bastrombon**, helt autodidakt (sjävlärt).

Tjugo år gammal **1701** återvände Georg Philipp från Hildesheim till **Magdeburg** och familjen. Där hade familjen bestämt att Georg Philipp skulle skrivas in vid universitetet i **Leipzig** för att studera juridik utan böjelse för Georg Philipps musikaliska färdigheter. I Leipzig fick han emellertid dela rum med en äldre student som hade väggarna fyllda med musikinstrument. Philipp kom aldrig att påbörja sina juridikstudier utan fortsatte i stället att komponera. En **tonsättning av en psaltarsalm** som uppfördes i Thomaskyrkan i Leipzig en söndag, tilltalade stadens borgmästare så mycket att Georg Philipp **fick ett kontrakt som innehöll en överenskommelse om att Philipp skulle leverera kompositioner för kyrkan var fjortonde dag**. Georg Philipps moder och familj gav nu med sig och Georg Philipp kunde med gott samvete helt ägna sig åt musik. Han grundade ett musiksällskap **Collegium Musicum**, bestående av **ett 40-tal musiker**, allt i syfte att kunna framföra sina egna kompositioner. Han utnämndes vid tjugootte års ålder **1702** till **direktör för den 1693 grundade operan i Leipzig**, till **organist vid universitetskyrkan** och till **Director Musices**. Vid tjugotre års ålder **1704** blev Georg Philipp ansvarig för musiklivet i Leipzig och bedrev musikstudier tillsammans med den fyra år yngre **Georg Friedrich Händel**, som han hade träffat i Halle något år tidigare. Hans växande framgång irriterade den äldre kompositören **Johann Kuhnau** vars position som stadens **musikdirektör** var hotad av den ungen kantorn. Georg Philipps engagemang och ansvar för många av Leipzigs musikelever medförde att de fick mindre tid över för Kuhnau kyrkomusikaliska projekt. Kuhnau kallade Georg Philipp

Johann Matheson, som var verksam i Hamburg, bad honom **1718** om att skriva ett förord i form av en självbiografi till hans **Grosse GeneralBass-Schule**. Georg Philipp hade också tonsatt texter av **Barthold Hinrich Brocke**, som valts in i Hamburgs senat, bland annat ett passionsoratorium **Der für die Sünde der Welt gemartete und sterbende Jesus 1716**, varför Hamburg kom att bli ett lockanade mål.

Kantorn i Johnneum, stadens gymnasium och **Director Musices** för de fem huvudkyrkorna, **Joachim Gerstenbützel** avled i april **1721**. Under sina 46 år på posten hade den sjuklige, hypokondriske och kverulantiske mannen misskött sin tjänst och förlorat all auktoritet. Man hade länge önskat en ny kraft på posten och **den 10 juli 1721** valde rådet Georg Philipp till efterträdare. Georg Philipp och hans verk var kända sedan tidigare och två inflytelserika rådsmedlemmar hade förelagit Georg Philipp, dels **Brocke**, dels **Erdmann Neumeister**, prost vid Jakobikirche, vars kantattexter Georg Philipp hade översatt. Även konsertpubliken i Hamburg var bekant med Georg Philipps musik. **Brockes passionsoratorium** och några av hans **Frölingskantaten** var mycket uppskattade och **Der geduldige Sokrates** var en publikfavorit.

Nu hade Georg Philipp nått höjdpunkten på sin karriär när han vid 40 års ålder **1721** anställdes som **musikdirektör i Hamburgs fem största kyrkor**, en befattning som han skulle inneha till sin död **1767**. Georg Philipp skrev två kantater varje vecka till söndagens högmässa samtidigt som han komponerade sakral musik för alla typer av förrättningar och evenemang som ägde rum i en stad av Hamburgs dignitet. Utöver detta undervisade han i sång och i musikteori samt ledde ett **Collegium Musicum** som gav konserter varje eller varannan vecka. Parallellt med detta var han under en tid också **chef för Hamburgs lokala operahus** men operan drabbades snart av en ekonomisk kris och avvecklades. Georg Philipp möttes dock av kritik från kyrkligt håll där man ansåg att han ägnade alltför mycket tid åt världslig musik. Då **Johann Kuhanu**, kantor vid Thomaskyrkan i Leipzig, **avled 1722** började stadens beslutsfattare leta efter en efterträdare. Georg Philipp sökte befattningen, men i Hamburg var man så mån om att behålla honom att han kunde förhandla

sig till en löneförhöjning. **Kuhanus efterträdare blev Johann Sebastian Bach** sedan en viss **Christoph Graupner** avböjt erbjudandet.

Även om Georg Philipp kunde glädja sig åt yttre framgångar var hans hemliv allt annat än lyckligt. **Maria Catharina** hade visserligen fött sex barn, men hon var dessvärre notoriskt otrogen med många utomäktenskapliga förbindelser och hon ådrog sig stora spelskulder, som Georg Philipp tvingades betala. Det skrevs t.o.m. nio visor i Hamburg om äktenskapet och **1732** körde Georg Philipp ut sin hustru från hemmet och skickade henne tillbaka till hennes släktingar i Frankfurt am Main, dock utan juridisk skilsmässa.

Georg Philipp gjorde senare **1737** en resa till Paris. Hans verk var redan kända och uppskattade i Frankrike, där man i övrigt inte hade mycket gott att säga om tysk musik. Sju av Georg Philipps verk låg i tryck i Frankrike. Georg Philipp stannade i Paris i åtta månader och vid **en konsert spirituel i Tuilerierna** framförde han en tonsättning av **psaltarsalm 71** (nr 72 i Luthers bibelöversättning) för **sopran, alt, baryton, femstämmig kör och stor orkester**. Georg Philipps framträdande fick ett positivt mottagande.

Vid återkomsten till Hamburg i maj **1738** möttes han dock av ett **varningsbrev** från vännen Brocke av vilket framgick att skolmyndigheterna höjt klagomål

över Philipps skötsel av skolmusiken. Härutöver var man kritiskt inställd till Georg Philipps många resor till kurorten Bad Pyrmont och till hans långa frånvaro i Frankrike. Trots kritiken var man angelägen att behålla honom i Hamburg. **Med start 1740** började Philipps inkomster dock minska, då han ägnade allt mer tid åt att författa musikteoretiska skrifter. Han brevväxlade också alltmer med yngre kompositörer, bland andra **Franz Benda** och **Carl Philipp Emanuel Bach** – den senare var Georg Philipps gudson. Georg Philipps äldste son, **Andreas**, avled 1755. **Georg Philip kom då att känna ett särskilt ansvar** för att ge sitt **barnbarn Georg Michael Telemann** en musikalisk fostran och började nu undervisa den blivande kompositören. Många av Georg Philipps sakrala oratorier är från denna tid. Hans passionsoratorium **Der Tod Jesu** med en sentimental text av **Karl Wilhelm Ramler** följdes av flera kyrkliga kompositioner. I såren av **jordbävningkatastrofen i Lissabon den 1 november 1755** utlystes en särskild faste-, bot- och böndag i Hamburg **den 11 mars 1756** och till gudstjänsten tonsatte Georg Philipp en **textparafras över psaltarsalmerna 8 respektive 29. Der grosse Name Gottes in eine Arie und Ode, welche man die donnernde nennet** av **Johann Andreas Cramer**, predikant i Köpenhamn. Georg Philipps **Donner-Ode** möttes av begeistring vid uppförandet. Hans sista verk, en **Markuspassion**, tillkom **1767**, delvis med hjälp av andra händer och vilken blev Georg Philipp Telemanns avsked till jordelivet.

Trots att han på äldre dagar fick successivt försämrad syn och trots att hans produktivitet sjönk så fortsatte Georg Philipp att komponera fram till sin död den 25 juni 1767.

Eftermäle

Georg Philipp Telemann har slagit en bro mellan senbarocken och den begyn-

nande klassicismen. Han var alltid intresserad av att pröva nya klanger. Han stod i centrum bland Europas tonsättare och kompositörer under sin levnad men kom under slutet av sitt liv och under 1800-talet alltmer i skymundan till förmån för en romantisk dyrkan av inte minst Johann Sebastian Bach vars verk återupptäckts av bl.a. Felix Mendelssohn (se. Lekman i Kyrkan nr 1-2020 s.27 ff) Under sin livstid var han firad som den störste tyske tonsättaren under 1700-talet, känd och beundrad långt utanför Tysklands gränser. Desto mer anmärkningsvärt är att han efter sin död blev nedvärderad och föraktad, bedömd som en konstnärlig andraplansfigur i jämförelse med samtida tonsättare och kompositörer, Johan Sebastian Bach och Georg Friedrich Händel. Den förste Bach-biografen, professorn i musikhistoria **Philipp Spitta** (1841-1894) kontrasterade "den djupsinnige, grubblande musikern" Bach mot den "ytlige" Telemann, som outtröttligt hade kunnat skriva så många verk i olika stilarter och genrer, operor och passioner, kantater och oräkneliga kammarmusikverk och vad värre var för Spitta: Telemann var finansiellt framgångsrik. Spitta avfärdade Telemann som en mångsysslare. Från 1691 till

Ur Telemanns rikhaltiga produktion

46 Tonsättningar av passionshistorien
1 403 Kantater
40 Operor
20 Oratorier
> 600 Franska uvertyrer
50 Violinkonserter
Kammarmusik med olika instrumentbesättningar
Tafelmusik - sviter, konserter, trios, kvartetter (mästerverk för de kungliga hoven)
Övergång mellan barock och klassicism

dödsåret 1767 (76 år) utformade Georg Philipp 3 621 verk. Frans Schubert som avled vid trettio års ålder skrev under sin livstid 998 verk. Joseph Haydn var en annan produktiv tonsättare (104 symfonier, 126 barytontrios, 73 stråkkvartetter, 52 klaversonater och 32 klavertrios). Inte någon musikkritiker har kallat dessa två för mångsysslare. Spitta kritiserade Telemann för hans ojämna kvalitet. Bristande textkvalitet i Bachs kantater ursäktades. Spitta berömde den kantat som heter *Ich weiss, dass mein Erlöser lebt (BWV 160)* som en gripande melodisk klenod (av Bach) vilken senare visade sig vara skriven av Telemann. Albert Schweitzer (1875-1965) höjde inledningskören till kantaten *'So du mit deinem Munde'* till skyarna som *'Bachs mest intressanta textdeklamation'* Men även detta verk kom från Telemanns penna!

Hugo Rieman (1849-1919) skrev 1882; "Telemann var urbilden av en tysk som komponerade å tjänstens vägnar, och som med beundransvärd snabbhet skrev ner sina verk just när han behövde dem för stunden, enligt önskemål. Hans stil var flytande och korrekt och han behärskade kontrapunkt väl. Men i hans verk saknas Bachs djup, gedigenhet och grundlighet."

Först under 1900-talet började Georg Philipp Telemanns verk långsamt omvärderas.

Redaktionen

Källor:

Litteratur:

Eckhart Klessman: Georg Philipp Telemann, i serien *Hamburger Köpfe*, Ellert & Richert Verlag

Siegbert Rampe: Georg Philipp Telemann und seine Zeit, Laaber Verlag, Laaber 2017

Översättare och författare med eftermäle
Sven Hello: fil. Kand. i historia vid Lunds Universitet

Årsmöten 2020 hos Stiftsförbunden

Uppsala Stifts Lekmannaförbund – Årsmöte i Hälsingtuna 2020

Ett 40 tal deltagare från Uppsala Stifts tre landskap med dess kårer samlades till årsmöte och för att lyssna på biskop Karin Johannesson i Hälsingtuna 7 mars.

Årsmötesförhandlingarna leddes av ordf. Bernt Lagelius, Delsbo och var effektivt avklarade. Bo Johansson visade runt i omgivningarna runt Hälsingtuna kyrka och berättade om de intressanta personligheter som vilar på kyrkogården samt om runstenarna och Kyrkans försvarsuppgifter i gången tid.

Biskop Karin Johannesson berättade inspirerande i ett föredrag om vilka 4 personer likt programmet "Go Kväll" hon skulle vilja bjuda in till kaffeborden i församlingshemmet. Temat för samtalet runt kaffeborden var lekmannaförbundets tema: "Kom till mig ni som är tyngda av bördor, jag ska skänka er vila".

Den första gästen, Martin Luther befriades från tunga bördor genom tron och fann vilan i engagemang för andra människor.

Nästa gäst vid kaffebordet var Therese av Lisieux vars stora börda var hennes sjukdom TBC. Therese av Lisieux hittade vilan i tilliten till Jesus som ett litet barn.

Den tredje kaffegästen var Teresa av Ávila. Den börda som bekymrade Teresa av Ávila var kyrkans förfall på 1500-talet och hon fann vilan i bönen och att överlämna sig till Jesus.

Hälsingtuna kyrka och klockstapel.

Den fjärde kaffegästen Johannes av korsets börda var att känna sig övergiven av Gud. Vilan för Johannes av korset var liksom för Martin Luther tron och tilliten i att Jesus finns med när två eller tre är församlade i hans namn.

Därefter ledde biskop Karin en mäsas i kyrkan, där Bo Johansson mediterade över Ökenfadern Antonius som finns på en nyttillverkad träskulptur från 2006. Kantor Mari Eliasson sjöng sången från Egyptens öken "Din livgivande kropp".

Mycket praktiskt arbete med god förtäring under dagen ombesörjdes av Hälsingtuna Lekmannakår i Hudiksvallsbygdens församling. Dagen avslutades med "Nobelsoppa". Dagen gav inspiration inför fortsatt arbete i Stiftets Lekmannakårer.

*Text och foto: Bo Johansson
och Bernt Lagelius*

Biskop Karin Johannesson talar utifrån lekmanaförbundets tema "Kom till mig, alla ni som är tyngda av bördor; jag ska skänka er vila (Matteus. 11:28).

Bo Johansson hälsar årsmötesdeltagarna välkomna till årsmötet i sockenstugan Hälsingtuna.

Kyrkvärdarna Ingrid Ångman och Eva Fernström efter mässan i Hälsingtuna kyrka.

FÖRBUNDSBUTIKEN!

Blockljus 70 kr
Glasblock 195 kr
Standar 125 kr. Stång till standar 125 kr

Gult paraply med logga
165 kr/st

Förbundsmärke
med klack
25 kr/st

Förbundets hundraårsjubileum!

Mugg med
logga och årtal
(tål att diskas
i diskmaskin)
50 kr/st

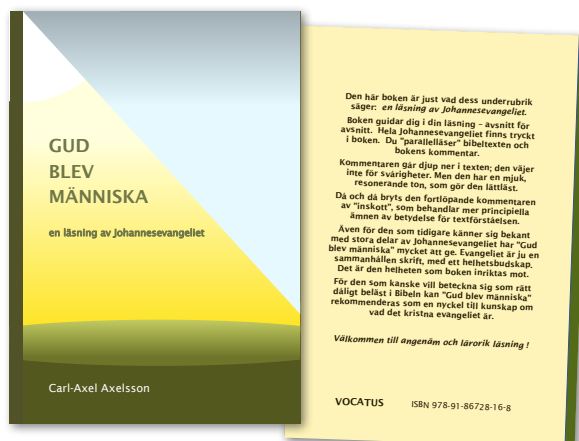
Kassar med långa
och korta handtag,
logga och årtal
50 kr/st

Magneter med logga
och årtal samt magneter
med Uppsala domkyrka
och logga
20 kr/st

BÖCKER

Alla Tiders Bok

"Alla Tiders Bok" - tre samtals- och studieböcker med nytryck av "Vägen väntar" samt av Carl-Axel Axelsson nyutgiven bok "Gud blev människa - en läsning av Johannesevangeliet" finns att köpa för 85:-/bok.

Dessa saker finns i Förbundsbutiken för beställning.
Berit Olsson, Rausvägen 57, 255 92 HELSINGBORG, tel. 042-293933
Gert Råvik, tel. 0730-355689, gertravik2@gmail.com

VÄCKELSE I KYRKAN

Vad är väckelse?

Begreppet ”väckelse” förknippas ibland med massrörelser, då människor samlas i stora skaror – kanske i samband med en särskild kampanj – och många tillkännager, att de vill vända om till Kristus. Väckelse är dock något djupt personligt! Den gäller inte främst kollektivet utan den enskilde! Lewi Pethrus – under flera decennier den svenska pingströrelsens inofficielle ledare – sade i sin sista predikan: ”Väckelse är det, när **en enda människa** vaknar upp över sin synd och söker Gud.” Det stämmer helt med vad vi sjunger i en av Anders Frostensons psalmer: ”**En och en** vi måste stiga/till det kors, som allt försonar, /att oss helt åt Honom viga,/som i himlens rike tronar. (Sv.ps.102:2)

Jesus talar i Bergspredikan om de två vägarna, den breda allfarvägen och den smala frälsningsvägen, och om de två målen i evigheten (Matt.7:13-14). Varje människa måste välja väg och mål! ”Porten kallas trång och vägen heter smal,/ Hela Herrens nåd är ställd uti **ditt val**...” (sv.ps. 265:1) Jesu första predikan sammanfattar Markus med orden ”Tiden är inne och Guds rike är nära. **Omvänd er och tro på evangeliet!**” (Mark.1:15). Ett verkligt väckelsebudskap!

Dessförinnan hade vägröjaren, Johannes Döparen, förkunnat omvändelsens

nödvändighet och möjlighet och betonat vikten av att bära ”sådan frukt som hör till **omvändelsen**”. (Matt.3:8).

Den första pingstdagen (Apg.2) kallas ibland ”Kyrkans födelsedag”. Det var en dag av djup väckelse! Petrus förkunnade Kristus, varvid människor oroligt frågade: ”Vad skall vi göra?”

I Apg. 16 kap. berättas om när Paulus och hans medarbetare Silas satt fängslade i Filippi. Fångvaktaren greps av oro över sitt gudsförhållande och frågade: ”Vad skall jag göra för att bli frälst?” Väckelse är det, när en enda människa ställer den frågan på allvar!

I vissa delar av vårt land talar man om, att en människa ”kommer till omtanke om sin själ” – ett tänkvärt uttryck!

Reformationen på 1500-talet var en av kyrkohistoriens kraftigaste väckelser! Martin Luthers skrifter och psalmer har genom århundradena fått vara verktyg till människors väckelse och omvändelse. Den första av hans 95 teser lyder: ”När vår Herre och mästare Jesus Kristus sade ’Gör bättring, osv’, ville han att den troendes hela liv skulle bestå av bättring.” Ordet ”bättring” har i BIBEL 2000 och Svenska Folkbibeln ersatts med ”omvändelse”. Bättringen har allt-

så inget att göra med att människan skall ”försöka bli bättre”.

Kyrkohistorien har otaliga exempel på väckelseförkunnare och av Gud givna väckelser. Vill som exempel från vårt eget land nämna Henric Schartau, J.O. Hoof, Anders Elfving, Peter Murbeck, Peter Lorens Sellergen och företrädarna för den s.k. nyevangeliska väckelsen i mitten och slutet av 1800-talet med namn som C.O.Rosenius, Oscar Ahnfelt och Lina Sandell.

Varje människa, som sover den andliga säkerhetens sömn behöver väckas till medvetenhet om sitt brutna gudsförhållande. I varje församling – inom alla samfund – finns både omvända, kristustroende människor och sådana, som är andligt sovande. En kristen löper ständigt risken att somna om! Därför måste Kristi efterföljare ständigt väckas på nytt. ”Vakna, du som sover. Stå upp från de döda, och Kristus ska lysa över dig.” (Ef.5:14). De orden riktades första gången till en kristen församling!

Vi tillhör förvisso en folkkyrka, där ingen avkrävs en bekännelse för att få vara kyrkotillhörig. Det finns dock ingen genväg till saligheten för folkkyrkomedlemmar! Därför måste detta budskap ständigt på nytt bäras fram också i vår

kyrka: "Vänd om medan det är tid! Det kan bli för sent!"

Läs gärna långsamt och med eftertanke sv.ps. 228, "I tro under himmelens skynar..."

Väckelsen och Ordet

En av förutsättningarna för väckelse är att Guds Ord förkunnas. "Alltså kommer tron av predikan och predikan genom Kristi ord." (Rom.10:17). Viktigt är naturligtvis, att Guds Ord förkunnas "rent och klart". Ibland kan det som förkunnas i kyrka och frikyrka vara mera sövande än väckande, nämligen om innebörden är: "Du är bra som du är... Var och en blir salig på sin tro... Eftersom alla är inneslutna i Guds kärlek, kommer alla till himlen..." Någon har liknat sådan förkunnelse vid en harv med harvpinnarna vända uppåt! Ingen jordbrukare skulle godkänna den harven!

Förkunnelsen måste ta syndens verklighet på allvar men samtidigt klart visa människor vägen till Kristus. Vi, som predikar, måste med all tydlighet framhålla Kristus som den ende Försonaren, den ende Frälsaren, den enda vägen till Gud. Jesus säger: "Jag är vägen, sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig." (Joh.14:6) och aposteln Petrus understryker: "Hos ingen annan /än Jesus/ finns frälsningen, och under himlen finns inget annat namn som människor fått genom vilket vi blir frälsta." (Apg.4:12). Framför allt måste korsets evangelium få ljuda med hela sin rikedom! Korsets budskap får aldrig tystna i Kristi Kyrka! Paulus sammanfattar det kristna budskapet i uttrycket "Ordet om korset" (1 Kor.1:18). Han bekänner: "Jag hade bestämt mig för att inte veta av något annat hos er än Jesus Kristus och honom som korsfäst." (1 Kor.2:2).

Väckelsen och bönen

En äkta väckelse hos den enskilda människan är alltid Guds verk. Här gäller profetorden: "Varken genom styrka eller makt, utan genom min Ande, säger Herren Sebaot." (Sak.4:6). Jfr sv.ps. 682, "Icke genom någon människas styrka eller kraft skall det ske..." Väckelsen är ett Guds under, utfört genom Ordet och den helige Ande. Vi kan dock bereda mark

för Guds verk genom att be. Bönealtaret måste resas på allvar! "Ni som ropar till Herren, unna er ingen ro." (Jes.62:6). Bönen ger kraft och innehåll åt gudstjänsten och förkunnelsen och öppnar människors hjärtan för Ordet. Det berättas i 1 Kung. 18, att Elia på nytt byggde upp det nedrivna altaret. Sedan kom väckelsen! "Elia bad: 'Svara mig, Herre, svara mig, så att detta folk förstår att det är du Herre som är Gud, och omvänd du deras hjärtan.' Då föll Herrens eld ner..." (1 Kung. 18:37-38a). Paulus vädjar: "Be också för oss, att Gud öppnar en dörr för ordet!" (Kol.4:3). I Apostlagärningarna berättas: "Herren öppnade hennes /Lydias/ hjärta så att hon tog till sig det som Paulus predikade." Idag kan samma under ske i människors hjärtan! Vågar vi tro på och be om det?

Vi behöver både enskild och gemensam bön. Bönen yttre form är mindre viktig. Vi kan använda tidegården (består till största del av psaltarpsalmer och andra bibeltexter), färdigformulerade böner ur någon bönbok (t.ex. den, som finns i de flesta psalmboksutgåvor) eller fritt formulerade böner. Bönen har rika löften med sig. "Ropa till mig på nödens dag. Jag ska rädda dig, och du ska ära mig." (Ps.50:15). "Bekymra er inte för något, utan låt Gud få veta alla era önskningar genom bön och åkallan med tacksägelse." (Fil.4:6). "Kasta alla era bekymmer på honom, för han har omsorg om er." (1 Petr.5:7). Bland våra böneämnen bör alltid bönen om väckelse ha hög prioritet!

Väckelsen och lekmännen

Lekmännen har – och har haft – en oerhört viktig uppgift i vår kyrka. Både Rosenius, Ahnfelt och Lina Sandell var vad vi skulle kalla "lekmän" – ingen av dem var präst- eller diakonvigd. Vad kan man som lekman göra idag för att bereda väg för en väckelse inom vår kyrka? Bönen rikedom och chans har redan betonats. Vidare kan man med frimodighet bekänna sin tro, berätta om varför man deltar i gudstjänsten och i Församlingskårens/Lekmannakårens verksamhet och om vad Herren Jesus betyder i vardagen. Denna bekännelse medför rik välsignelse. Jesus säger: "Den som bekänner mig inför människorna ska också jag be-

känna inför min Far i himlen. Men den som förnekar mig inför människorna ska också jag förneka inför min Far i himlen." (Matt.10:32) Aposteln Paulus framhåller: "Om du med din mun bekänner att Jesus är Herren och i ditt hjärta tror att Gud har uppväckt honom från de döda, ska du bli frälst. Med hjärtat tror man och blir rättfärdig, med munnen bekänner man och blir frälst." (Rom.10:9-10). Lina Sandell skrev: "Säg dem blott vad själv du funnit, vittna om vad själv du sett..."

Självklart måste munnens bekännelse åtföljas av ett så helgjutet kristet liv som möjligt! Det får inte finnas någon motsättning mellan munnens och livets bekännelse!

Lekmännen spelar också idag en viktig roll i vår kyrka, inte minst när det gäller att befrämja en djupgående väckelse!

"Ande av ljus och liv, åter en pingstvind giv/väckelse ny!" (Sv.ps. 19:4)

Låt oss be: "Herre, sänd en väckelse och börja med mig!"

Lars Falkfors
Prost

Bibelcitaten enl. Svenska Folkbibeln

Rekommenderad litteratur: 1878 års katekesutveckling (enl. gällande Kyrkoordning ett av de dokument, som uttrycker Svenska Kyrkans tro och lära). Den har nyligen utkommit i en utomordentlig, språkligt moderniserad version: Vad är det? (Artos). Den språkliga moderniseringen har gjorts av prostrarna Hakon Långström och teol. dr Kjell Petersson.